

Иқтисодий-хуқуқий газета

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ХУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

БОШ МАҚСАДИМИЗ – КЕНГ КҮЛАМЛИ ИСЛОҲОТЛАР ВА МОДЕРНИЗАЦИЯ ЙЎЛИНИ ҚАТЪИЯТ БИЛАН ДАВОМ ЭТТИРИШ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2012 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иктисодий ривожлантириш якунлари ҳамда 2013 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига багишланган

Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маъруzasи

Хурматли мажлис иштирокчилари!

Вазирлар Маҳкамасининг бунгунги кенгайтирилган мажлиси кунтартибиға қўйилган асосий масала – бу Ўзбекистоннинг 2012 йилдаги ижтимоий-иктисодий ривожланиши якунларини муҳокама этиш ва 2013 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларини тасдиқлаб олишдан иборат.

Ўтган йил якунларини сарҳидан килар эканмиз, авваламбор шуни таъкидлашимиз керакки, глобал жаҳон иқтисодиётидаги ҳали-бери сақланиб қолаётган жиддий муаммоларга қарамасдан, 2012 йилда Ўзбекистон ўз иқтисодиётини барқарор суръатлар билан ривожлантириши давом эттириди, аҳоли турмуш даражасини изчилиқсалтириши таъминлади, дунё бозоридаги ўз позициясини мустаҳкамлади.

Бу даврда мамлакатимиз ялпи ички маҳсулоти 8,2 фоизга ўди, саноат ишлаб чиқариш ҳажми 7,7 фоизга, қишлоқ хўжалиги 7 фоизга, чакана савдо айланмаси ҳажми 13,9 фоизга ошиди.

Макроиктисодий барқарорлик ва иқтисодиётнинг мутаносиблиги таъминланди.

Экспорт ҳажми сезиларли равишда, яни 11,6 фоизга ўди, экспорт қилинаётган маҳсулотлар таркиби ва сифати яхшилини бормоқда. Бунинг натижасида хом ашё бўлмаган тайёр товарларнинг улуши 70 фоиздан зиёдни ташкил этмоқда. Ташқи савдо айланмасидаги ижобий сальдо 1 миллиард 120 миллион доллардан ошиди.

Инфляция даражасининг ўсиш суръати прогноз кўрсаткичлари доирасида сақлаб қолинди ва 7 фоиздан ошмади.

2012 йилда солик юкини камайтириш сиёсати давом эттирилди. Кичик корхона ва микропрограммалар учун ягона солик тўлови ставкалари 6 фоиздан 5 фоизга туширилгани, якка тартибдаги тадбиркорлар учун белгиланган солик ставкаси эса сезиларли тарзда, яни ўртача икки баробар камайтирилгани буни яққол тасдиқлайди.

Шуларга қарамасдан, давлат бюджетининг даромадлар қисми бўйича кўрсаткичлари тўлиқ бажарилди, эришилган профицит ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,4 фоизни ташкил этди.

Давлат жами харажатларининг асосий қисми, яни қарийб 59,2 фоизи ижтимоий соҳа ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш чоратадибайларини амалга оширишга қаратилди, унинг 34 фоиздан ортиғи таълим, 14,5 фоиздан кўпроғи соғлиқни сақлаш соҳаларини молиялаштиришга йўналтирилди.

Бугунги кунда, дунёнинг кўплаб мамлакатларида давлат қарзининг ортиғи бориши билан бофлиқ муаммолар сақланиб қолаётган бир шароитда, Ўзбекистонимиз четдан қарз олиш бўйича пухта йўланган сиёсат олиб бориши натижасида давлатимиз қарз ҳажмининг улушкини нисбатан паст даражада ушлаб қолишига ва ўз мажбуриятларига тўлиқ жавоб берадиган мамлакат сифатида барқарор обрў-этиборини сақлаб қолишига эришди. 2013 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, Ўзбекистоннинг жами ташқи қарзлари миқдори ялпи ички маҳсулотга нисбатан 16,0 фоиздан ошмагани, бу кўрсаткич эса ҳалқаро мезонлар бўйича «ўртачадан ҳам кам» даражада баҳолангани буни исботлаб бермоқда.

Мамлакатимиз молия-банк тизими барқарор ва ишончли фаолият юритиб, юқори кўрсаткичларни намоён этиб келмоқда. 2012 йилда банк тизимининг

реал секторига йўналтирилган кредитлар ҳажми 2011 йилга нисбатан 1,3 баробар ошиди. Ажратилган кредитларнинг 76 фоиздан зиёди уч йилдан ортиқ муддатга берилиган узок муддатли кредитлар экани, айниқса, эътиборга молик.

Мамлакатимиз иқтисодиётининг ўтган йил натижаларини баҳолаганда, Ҳалқаро валюта жамғармаси миссияси раҳбари Вероника Бакалу хонимнинг ушбу миссиянинг Ўзбекистонда 2012 йил ноябрь-декабрь ойларидағи иши натижалари бўйича билдириган фикрларини келтириш ўринли, деб биламан. Унинг таъкидлашича, «Ўзбекистон иқтисодиётни жадал суръатлар билан ўсмоқда. Солик-бюджет ва ташқи фаолият соҳаларидаги мустаҳкам позиция, банк тизимининг барқарорлиги, давлат қарзининг камлиги ва ташқаридан қарз олишга эҳтиёткорлик билан ёндашиш мамлакатни глобал инқирознинг салбий оқибатларидан ҳимоя қилди».

Ўйлайманки, бундай холисона баҳо кўп нарсадан далолат беради.

Хурматли мажлис иштирокчилари!

2012 йилда мамлакатимизнинг юқори суръатлар билан барқарор ўсишини таъкидлар эканмиз, бунинг боиси ва омилини авва-

2013 йилда изчили юқори ўсиш суръатларини, макроиктисодий барқарорликни сақлаш ва иқтисодиётимиз рақобатдошлигини ошириш энг муҳим устувор йўналишиимизга айланиши даркор.

жами капитали 24,3 фоизга, сўнгги уч йилда эса икки баробар кўпайди.

Бугунги кунда капиталнинг етарлилик даражаси 24,0 фоиздан ошиб, бу эса қабул қилинган умумий ҳалқаро стандартлардан 3 баробар ортиқдир. 2012 йил якунлари бўйича банк тизимининг ликвидлиги 65,0 фоиздан ортмоқда, бу эса талаб этиладиган минимал даражадан 2 баробар юқоридир.

2010 йилда мамлакатимизнинг атиги 13 та тижорат банки ижобий ҳалқаро рейтингга эга бўлган бўлса, айни пайтда уларнинг сони 28 тага етди.

Банклар фаолиятида, ўтган йиллардаги каби, инвестиция фаолиятига катта эътибор қаратилди.

2012 йилда иқтисодиётнинг

ламбор иқтисодиётимизга йўналтирилган капитал маблағлар, инвестициялар тобора ўсиб бораётганида, бу кўрсаткич ялпи ички маҳсулотга нисбатан 22,9 фоизни ташкил этганида, деб хисоблашимиз зарур.

Ўтган йилда иқтисодиётимизга 11 миллиард 700 миллион доллар миқдорида ички ва хорижий инвестициялар жалб этилди ёки бу борадаги кўрсаткич 2011 йилга нисбатан 14 фоизга ўди. Жами инвестицияларнинг 22 фоиздан ёки 2 миллиард 500 миллион доллардан ортигини хорижий инвестициялар ташкил этди, уларнинг 79 фоиздан кўпроғи тўғридан-тўғри хорижий инвестициялардир.

Эътиборга сазовор томони шуки, жами инвестиция-

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР
МАҲКАМАСИННИГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА
АҲБОРОТ**

18 январда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йилда республикани ижтимоий-иктисодий ривожлантириш якунлари ва 2013 йилги иқтисодий дастурнинг асосий устувор вазифаларига багишланган мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбарининг нутқида қайд этилди, глобал иқтисодиётда жиддий муаммолар сақланиб қолаётганлигига қарамай, ўтган йилда мамлакатимиз иқтисодиётни барқарор юқори суръатлар билан ривожланиша давом этди, аҳоли турмуш даражасининг барқарор ўсиши ва мамлакатимизнинг жаҳон бозорларидаги мавқеи янада мустаҳкамланиши таъминланди.

Алоҳида таъкидлаб ўтилди, мамлакатда амалга оширилаётган ривожлантириш ва ислоҳ қилиш стратегиясининг самародорлиги, инқирозга қарши курашиб борасида тўпланган тажриба нуфузли ҳалқаро молия ва иқтисодий институтларнинг, жаҳондаги етакчи илмий марказларнинг юқори баҳоларини олмоқда. Чунончи, 2012 йилнинг ноябрь-декабрь ойларида мамлакатимизга ташриф буюрган Ҳалқаро валюта жамғармаси миссияси раҳбари баёнотида барқарор банк тизими,

бюджети ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,4 фоиз миқдорида профицит билан ижро этилди. Инфляция даражаси белгиланган прогноз кўрсаткичидан ошмади.

Ўсаётган инвестициялар ҳажми иқтисодиётнинг барқарор юқори сифатлар билан ўсиши ва унинг тузилмасини диверсификациялашнинг энг муҳим манбай бўлди. Инвестицияларнинг салмоқли қисми иқтисодиётнинг етакчи тармоқларини модернизациялаш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш, транспорт ва муҳандислик-коммуникация инфратизилмасини жадал ривожлантиришга йўналтирилди. Ўтган йилда мамлакат иқтисодиётига 11,7 миллиард АҚШ долларига тенг бўлган инвестициялар жалб этилди, бу 2011 йилдагига нисбатан 14 фоиз кўпиди. Бунда барча инвестицияларнинг 22 фоиздан кўпроғини ёки 2,5 миллиард доллардан ортигини хорижий инвестициялар ташкил қилди, уларнинг 79 фоиздан кўпроғи тўғридан-тўғри хорижий инвестициялардир.

Экспорт ҳажми 11,6 фоизга кўпайди, ташқи савдо айланмасининг салмоқли ижобий сальдоси таъминланди. Экспорт таркибида хом ашё бўлмаган тайёр товарлар улуши 70 фоиздан ошмади.

Мамлакат аграр сектори деярли барча тармоқларининг динамик ривожланиши таъминланди. Дехқонларимиз томонидан мўл-кўл қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари – 3,46 миллион тоннадан ортиқ пахта хом ашёси, 7,5 миллион тонна дон, 2 миллион тоннадан зиёд картошка ва 9 миллион тоннадан кўп сабзавот ҳамда полиз маҳсулотлари етиширилди ва йигиб олинди.

Молия-банк тизими барқарор ва ишончли тарзда фаолият кўрсатмоқда. Банк тизими капиталининг етарликий даражаси жаҳонда умумий қабул

давлат қарзи даражасининг пастлиги ва четдан қарзлар олишга пухта ўйлаб ёндашиб мамлакатни глобал инқирознинг салбий оқибатларидан мухофаза қилганилиги, Ўзбекистон иқтисодиётни жадал суръатлар билан ўсаётганилиги ва келгуси йилларда унинг янада фаол ўсиши прогноз қилинаётганилиги қайд этилди.

2012 йил якунларига кўра, мамлакатнинг ялпи ички маҳсулоти 8,2 фоизга, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми – 7,7 фоизга, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етишириш ҳажми – 7 фоизга, курилиш ишлари ҳажми – 11,5 фоизга, чакана товар айланмаси ҳажми – 13,9 фоизга, хизматлар кўрсатиш ҳажми – 14,2 фоизга ўди. Давлат

БОШ МАҚСАДИМИЗ – КЕНГ КҮЛАМЛИ ИСЛОҲОТЛАР ВА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИННИГ МАЖЛИСИ ТЎГРИСИДА АҲБОР ОТ

1-бетда қилинган минимал талаблардан 3 баравар, унинг ликвидлиги эса 2 баравар ортиқдир.

Ишбилармонлик мұхитини янада тубдан такомиллашириш, шунингдек, кичик бизнес ва хизматлар соҳасини ривожлантириши ҳар томонлама құллаб-күватлаш бүйічі ашлар изчил амалга оширилди. Натижада кичик бизнеснинг мамлакат ялпички маҳсулотидаги улуши 54,6 фоизгача, хизматлар соҳасида – 52 фоизгача күпайди.

Мамлакат иқтисодиётининг динамик ривожланиши ахоли даромадлари ва ҳаёт даражаси янада ошиши учун зарур шарт-шароитларни таъминлашында. 2012 йилда бюджет ташкылтлари ходимлари иш ҳақи, пенсиялар, нафакалар ва стипендиялар мөндөри ўртача 26,5 фоизга, ахолининг реал даромадлари – 17,5 фоизга ўсди. Умуман, ахоли жон бошига реал даромадлар 2000 йилга нисбатан 8,6 марта, ўртача иш ҳақи эса истемол саватчаси қийматидан 4 мартадан күпроқ ошиди.

2012 йилда иш ўринлари ташкыл этиш ва ахоли бандыгын ошириш комплекс дастурининг бажарилиши туфайли қарый 1 миллионта янги иш ўрни ташкыл этилди, шундан 62 фоизи қишлоқ жойлардадир.

Қишлоқ жойларда намунашында ошириш комплекс дастурининг бажарилиши туфайли қарый 1 миллионта янги иш ўрни ташкыл этилди, шундан 62 фоизи қишлоқ жойлардадир.

Таълим жараёнининг узлуксиз тизимини такомиллашириш, таълим ва соғлиқни сақлаш соҳаларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ишлари давом эттирилди. Умуман, ижтимоий соҳани ривожлантиришга Давлат бюджети умумий харажатларининг қарый 59,2 фоизи йўналтирилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ўз маъруясида ҳал этилмаган мавжуд муаммоларни батағасил ва ҳар томонлама таҳлил қилди ҳамда 2013 йилда мамлакатни ижтимоий-иктисодий ривожлантиришининг энг мұхим устувор вазифалари ва йўналишларини бажарыш бүйічі дастурий вазифаларга атрофлича тұтталды.

Хукумат, вазирлик ва идоралар олдига ҳар бир ҳудуд учун устувор тармоқларни аниклаш, табиий-хом ашё ресурсларидан янада тұлықроқ фойдаланиш, саноат ишлаб чиқаришини, айниқса, қайта ишлаш тармоқлари, хизматлар соҳаси, ишлаб чиқариш ва ижтимоий инфраструктурасының тезкор ва мувознатли ривожлантиришни ҳудудларни тармоқлар билан узвий боялаган ҳолда комплекс ривожлантиришни таъминлаш бүйічі аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқиш вазифаси күйилди.

Вазирликлар, идоралар, ҳұжалик бирлашмалари ва махаллий ижро этувчи ҳокимият органлари раҳбарлари олдига иқтисодий үйлеснинг барқарор юқори суръатларини, макроиктисодий барқарорлықнан саклашга, мамлакат иқтисодиётининг рақобатбардошлигини оширишга, фаол инвестиция сиёсатини амалга оширишга, иқтисодиётни ва унинг етакчи тармоқларини модернизациялаш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш күламларини кенгайтиришга, ишлаб чиқариши диверсификациялашга, шунингдек, йўл-транспорт, коммуникация инфраструктурунин жадал ривожлантиришга йўналтирилган чора-тадбирлар комплексини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш бүйічі аниқ вазифалар күйилди.

Жорий йилнинг «Обод турмуш йили» деб эълон қилингандағы муносабати билан белгиланған мақсадлар ва вазифаларға эришиш бүйічі дастурий чора-тадбирларни, шу жумладан, инсон ҳуқуқлары, әркинликлари ва манфаатларини химоя қилишни, ахолининг иқтисодий начор қатламларини манзилли ижтимоий құллаб-күватлашни янада кучайтириш, ахолининг, айниқса, қишлоқ ахолисининг даромадларини, турмуш даражаси ва сифатини изчил ошириш, ижтимоий соҳанинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш бүйічі чора-тадбирларни амалга оширишнинг зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди.

Кун тартибидаги масалалар бүйічі вазирликлар, идоралар, ташкылтлар раҳбарлари ва вилоятлар ҳокимлари сұзға чиқдилар. Күйилган масалаларни мұхокама қилиш якунлари бүйічі республика Хукумати мажлисиде қарор қабул қилинди, унда 2013 йилда мамлакатни ижтимоий-иктисодий ривожлантириш дастурининг энг мұхим устувор вазифаларини амалга ошириши таъминлашга доир амалий чора-тадбирлар белгиланди.

Кун тартибидаги масалалар бүйічі вазирликлар, идоралар, ташкылтлар раҳбарлари ва вилоятлар ҳокимлари сұзға чиқдилар. Күйилган масалаларни мұхокама қилиш якунлари бүйічі республика Хукумати мажлисиде қарор қабул қилинди, унда 2013 йилда мамлакатни ижтимоий-иктисодий ривожлантириш дастурининг энг мұхим устувор вазифаларини амалга ошириши таъминлашга доир амалий чора-тадбирлар белгиланди.

ЎЗА.

1-бетда

ларнинг қарый 74 фоизи ишлаб чиқариши модернизация қилиш ва янгилашга қаратылған дастур ва лойиҳаларни амалга оширишга йўналтирилди.

Шу борада факат ўтган йилнинг ўзида умумий қиймати 1 миллиард 600 миллион доллардан ортиқ бўлган капитал кўйилмалар ўзлаштирилиб, 205 та ижтимоий инвестиция обьекти қурилди.

2012 йилда қурилиши ниҳоясига етказилган энг ижтимоий обьектлар ҳақида галирганда, Навоий иссиқлик электр станциясида Япониянинг «Мицуписи» компанияси томонидан ишлаб чиқарылган 478 мегавольт қувватга эга бўлган буғ-газ қурилмасининг ишга туширилганини алоҳида кайд этиш лозим.

Ушбу лойиҳа технологик жиҳатдан дунёдаги энг илғор лойиҳалардан бири бўлиб, энг юксак дараҷадаги газ-кимё технологияларини жорий этишини кўзда тутади. Бу, ўз навбатида, табиий газдан 97 фоизгача этан, пропан ва бошқа қимматбаҳо компонентларни ажратиб олишини таъминлайди.

Автомобиль саноатида Германиянинг дунёга машҳур «МАН» компанияси билан ҳамкорликда Самарқанд вилоятида йилига 3 мингта юк автомобили ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган янги комплексни бунёд этишининг иккинчи босқичи якунланди.

Ушбу корхонада жаҳондаги энг юксак стандартлар асосида жиҳозланган юқори технологик ишлаб чиқариш ташкыл этилди. Айтиш керакки, катта ҳажмдаги юкларни ташийдиган энг замонавий автомобиллар ишлаб чиқаридиган мазкур корхона нафакат мамлакатимиз эътиёжини қоплайди, балки бу машиналарни экспорт қилишни ҳам таъминлайди.

Муборак газни қайта ишлаш заводида 258 минг тонна суюлтирилган газ ва 125 минг тонна конденсат ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган заводнинг биринчи навбати фойдаланишга топширилди, «Шўрттаннефтгаз» корхонасида эса пропан-бутан қоришимаси асосида 50 минг тонна суюлтирилган газ ишлаб чиқаридиган курилма ўрнатилди.

Яна бир ижтимоий лойиҳа – умумий қиймати 250 миллион доллардан ортиқ бўлган Дехқонбод калийли ўғитлар заводи.

Ижтимоий соҳанинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш бүйічі чора-тадбирларни амалга оширишнинг зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди.

Кун тартибидаги масалалар

бүйічі вазирликлар, идоралар,

ташкылтлар раҳбарлари ва

вилоятлар ҳокимлари сұзға чиқдилар. Күйилган масалаларни

мұхокама қилиш якунлари бўйічі республика Хукумати мажлисиде қарор қабул қилинди, унда 2013 йилда мамлакатни ижтимоий-иктисодий ривожлантириш дастурининг энг мұхим устувор вазифаларини амалга ошириши таъминлашга доир амалий чора-тадбирлар белгиланди.

Шу ўринда автомобиль, темир йўл ва коммуникация соҳалари

даги қурилиш ишларига қисқа-

ча тўхталиб ўтмоқчиман.

УСТУВОРЛИКЛАР

– Бош мақсадимиз – кенг күламли ислоҳотлар ва модернизация йўлини қатъият билан давом эттириш

– Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Мажлисингин мажлиси тўғрисида аҳборот

1-6-бетлар

КОНУНЧИЛИКДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

– Янги ҳужжатларни тақдим этамиз

7-8-бетлар

нагача калийли ўғит ишлаб чиқариш имкони пайдо бўлади ва бу маҳсулотнинг 350 минг тоннадан кўпроғи экспорт қилинади.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, 2012 йилда Сурғил кони базасида ҳатто дунё мезонлари бўйича ҳам ноёб бўлган, қиймати 25 миллиард доллардан зиёдни ташкил этадиган Устюрт газ-кимё комплекси қурилиши 2016 йилда ниҳоясига етказилади ва бу корхона 4 миллиард 500 миллион куб метр табиий газни қайта ишлаш, 400 минг тонна полиэтилен ва 100 минг тонна полипропилен ишлаб чиқариш имконини беради.

Ушбу лойиҳа технологик жиҳатдан дунёдаги энг илғор лойиҳалардан бири бўлиб, энг юксак дараҷадаги газ-кимё технологияларини жорий этишини кўзда тутади. Бу, ўз навбатида, табиий газдан 97 фоизгача этан, пропан ва бошқа қимматбаҳо компонентларни ажратиб олишини таъминлайди.

Мазкур лойиҳада етакчи хорижий банклар консорциуми, давлат кафолатларини жалб этмаган ҳолда, лойиҳаларни молиялаштириш принциплари асосида иштирок этмоқда.

Дунёдаги ижтимоий «Томсон Рейтер» бизнесс-аҳборот агентлигидан ғарнитуришни ўзине 70 километрдан ортиқ бўлган «Даштобод – Жиззах» темир йўл тармоқларини электрлаштириш лойиҳалари изчиллик билан амалга оширилмоқда. Бу ишлар поездлардан фойдаланиш харжатларини 20 фоизга камайтириш, йўловчи ва юк ташиш тезлигини 1,3 баробар ошириш, 830 километрлик «Ташкент – Термиз» темир йўлини тўлиқ электрлаштириш имконини беради.

2012 йилда узунлиги 240 километр бўлган темир йўлни қайта тикилаш ишлари давом эттириш. Узунлиги 70 километрдан ортиқ бўлган «Даштобод – Жиззах» темир йўл тармоғи бўйлаб юк ва йўловчи поездлар ҳаракати йўлга кўйилди.

Ўтган йили телекоммуникация тармоқларини ривожлантириш ва модернизация қилиш бўйича ҳам катта ишлар бажарилди. Бу борада кўзда тутилган инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш доирасида узунлиги 180 километрдан зиёд бўлган «Бойсун – Денов», «Ургут – Шаҳрисабз» оптика толали алоқа линияси ишга туширилди.

Фарғона, Навоий, Сирдарё ва Сурхондарё вилоятларидаги тармоқларини ривожлантириш ва модернизация қилиш бўйича ҳам катта ишлар бажарилди. Бу борада кўзда тутилган инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш доирасида узунлиги 180 километрдан зиёд бўлган «Бойсун – Денов», «Ургут – Шаҳрисабз» оптика толали алоқа линияси ишга туширилди.

Янгитдан ташкил этилган «Наувой» ва «Ангрен» эркин индустрис-иктисодий зоналари бугунги кунда мамлакатимизнинг ишлаб чиқариш салоҳиятини модернизация қилишга қаратылган лойиҳаларни амалга оширишда алоҳида ўрин эгалламоқда.

«Навоий» эркин индустрис-иктисодий зонаси ташкил этилганидан буён бу ерда 12 та корхона қурилиб, фойдаланишга топширилди. 2012 йилда улар томонидан қарый 80 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

«Сурхондарё» вилоятларидаги қурилиш ишларига қисқа-ча тўхталиб ўтмоқчиман.

ХЎЖАЛИК ҲУҚУКИ

– Ҳужжат ўз вақтида тақдим этилса яхши

– Ўз улушимни сотаман

– Рад этиш мумкин эмас – тасдиқлансин

9-10-бетлар

КАДРЛАР БЎЛИМИ

– Иккى хисса ҳақ ёки отгул олинг

– Бир йилга... таътил

11-бет

ТАЪЛИМ

МОДЕРНИЗАЦИЯ ЙҮЛИНИ ҚАТЪИЯТ БИЛАН ДАВОМ ЭТТИРИШ

ди. Аккумулятор симлари, автомобиль газ баллонлари, мобил ва стационар телефонлар, модемлар ва интернет учун құшимча мосламалар ишлаб чиқариш бүйіча корхоналар ташкил этиш каби юқори технологиялар асодында яна еттіта лойиха амалга ошириш босқычидан турибиди.

Шу борада түппланган тажрибани ва Тошкент вилоятіндеғи ишлаб чиқариш ҳамда ресурс салохиятидан фойдаланиш, Фарғона водийсидеги корхоналар билан барқарор иктисодий алоқаларни йўлга кўйишнинг келажакда мұхим ахамиятга эга эканини хисобга олган ҳолда, «Ангрен» махсус индустрималь зонасини ташкил этиш түғрисида барқарор қабул қилинган эди.

Мазкур индустрималь зонада фаолият кўрсатадан корхоналарга, киритилген инвестициялар ҳажмiga қараб, 3 йилдан 7 йилгача бўлган муддатта кенг кўламли солиқ ва божхона имтиёзлари ҳамда преференциялар берилди, уларнинг инфратузилма обьектлари ва коммуникацияларни кафолатли равишда уланиши таъминланмоқда.

Хозирги кунда «Ангрен» махсус индустрималь зонаси худудида қиймати 186,0 миллион долларлик 8 та инвестиция лойихаси амалга оширилмоқда. Шулар каторида зарурат ва эхтиёж баланд бўлган турли тайёр маҳсулотларни ва бутловчи буюмларни ишлаб чиқариш, шунингдек, янги шакар заводини қуриш, тайёр чарм буюмлар ишлаб чиқарадиган комплексни барпо этиш алоҳида ўрин тутади.

Умумий қиймати 245 миллион долларлик яна 22 та рентабелли лойихани амалга ошириш масалалари кўриб чиқилмоқда ва бунинг учун зарур ҳужжатлар тайёрланмоқда.

Кўлга киритган тажрибамиз шуни тасдиқлаб бермоқдаки, мамлакатимизнинг бошқа минтақаларида ҳам Навоий ва Ангрен каби махсус индустрималь зоналарни, замонавий логистика тизимлари ва транспорт инфраструктуруни яратиш бүйіча бошлаган ишларимизни давом этириш мақсадларимизга жавоб беради.

Хурматли мажлис иштирокчилари!

Ўтган 2012 йилда мамлака-

тимиз аграр секторининг деярли барча тармоқларида улкан ютуқ ва натижалар қўлга киритилди.

Албатта, 2012 йилда ҳам, сўнгги йиллардаги каби, янги мавсумга тайёргарлик кўриш даврида ёғингарчилик кўп бўлгани, баҳорнинг кеч келгани ва намгарчиликнинг юқори бўлгани, ёз фаслида ҳаво ҳароратининг ҳаддан зиёд ошиб кетгани қишлоқ ҳўжалик ишларини амалга оширишда жиддий муаммо ва қийинчиликларни юзага келтириди.

Шунга қарамасдан, 2012 йилда Ўзбекистонда деярли барча қишлоқ ҳўжалик экинлари – фалла, пахта, сабзавот, полиз экинлари ва узумдан юқори ҳосил олинди. Мамлакатимиз дехқонлари мўл ҳосил этишириши – 3 миллион 460 минг тоннадан ортиқ пахта, 7 миллион 500 минг тонна фалла, 2 миллион тоннадан зиёд картошка ва 9 миллион тоннадан ортиқ сабзавот ҳамда полиз маҳсулотлари йиғиб-териб олинди.

Буларнинг барчаси, аввалим бор, дехқонларимиз, фермер ва механизаторларимиз, қишлоқ ҳўжалиги мутахассисларининг ўзини аямасдан қилган фидокорона мөхнати, бой тажрибаси ва ўз ишига бўлган садоқатининг амалий натижасидир. Бир сўз билан айтадиган бўлсан, бу ютуклар барча ресурс ва имкониятларимизни тўла сафарбар эта олганимизнинг натижасидир.

Бугун мана шу юксак минбардан туриб, барча қишлоқ мөхнаткашларига уларнинг мардлиги ва матонати, мамлакатимизнинг тараққиёти ва равнақига қўшашётган улкан хиссаси учун ўзимнинг чукур ҳурматим ва самимий миннатдорлигимни билдириш менга катта мамнуният бағишлайди.

Мамлакатимизда, хорижий давлатлар тажрибасини чукур ўрганган ҳолда, қишлоқ ҳўжалигини иктисодий ислоҳ этиш бўйича ўта мұхим чора-тадбирларининг амалга оширилаётгани, қишлоқда бозор муносабатларини жорий этиш ва хусусий мулкчилик шаклини ривожлантириш, фермерлик ҳаракатини кўллаб-куватлаш учун ҳуқуқий, ташкилий ҳамда молиявий шарт-шароитларни тудириб бериш бундай юксак натижаларни қўлга киритишда ҳал

қилювчи омил бўлмоқда, десам, ҳеч қандай муболага бўлмайди.

Бугунги кунда фермер ҳўжалиги ҳақли равишда қишлоқ ҳўжалиги ишлаб чиқаришининг етакчи бўғинига, уни ташкил этишининг асосий шаклига айланди. Хозирги вақтда фермерлик ҳаракати ўз таркибида 66 мингдан зиёд фермер ҳўжалигини бирлаштиришда. Мамлакатимиздаги жами ҳайдаладиган ерларнинг 85 фоиздан ортиғи, этишириладиган қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларининг асосий қисми айнан фермерлар ҳиссасига тўғри келмоқда.

Кун сайн мустаҳкамланиб, ҳал қилювчи кучга айланниб бораётган фермерлик ҳаракати Ўзбекистонда ўзини тўла оқлади ва бунга ҳеч қандай шубҳа бўлиши мумкин эмас, десам, ўйлайманки, барчамизнинг умумий фикримизни ифода этган бўламан.

Фермерларимизнинг онгутафаккурида ўз ери ва ишлаб чиқараётган маҳсулотига нисбатан эгалик ҳиссияти йилдан-йилга тобора мустаҳкамланиб, уларнинг ўз мөхнати натижасидан манфатдорлиги ошиб бормоқда. Энг асосийси – одамларимизнинг онги ва дунёқараши тубдан ўзгармоқда, бебаҳо бойлигимиз бўлган ер ва сув ресурсларидан самарали ҳамда оқилона фойдаланиш учун масъулият туйғуси кучаймоқда.

Сўнгги йилларда қабул қилинган қонунлар ва меъёрий ҳужжатлар фермер ҳўжаликлари ваколатларини сезиларни равишда кенгайтириди.

Шу билан бирга, тан олиш керакки, фермерлик ҳаракатининг Фермер ҳўжаликлари уюшмаси шаклидаги ташкилий тузилмаси қишлоқ ҳўжалигини ислоҳ этиш ва соҳада ишлаб чиқариш самародорлигини ошириш, фермерлар олдида турган вазифаларни ҳал этиш жараёнларига кучли таъсир кўрсата олмади.

Фермерлик ўзининг тарихий илдизларига эга бўлган хорижий мамлакатлар тажрибасини ўрганиш асосида Фермер ҳўжаликлари уюшмаси Ўзбекистон Фермерлари кенгашига, вилоят ва туманларда эса фермерлар кенгашларига айлантирилди, энг мұхими, ушбу тузилмаларнинг ҳуқуқ ва ваколатлари жиддий равишда кенгайтирилди.

Бугунги кунда фермер ҳўжаликларни ташкил этиш ва қайта ташкил этиш, уларга ер участкаларини узоқ муддатга ижара-га бериш, давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари томонидан фермер ҳўжаликларни ривожлантириш ва уларнинг фаолият кўрсатишига доир мөъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар лойихаларини қабул қилиш билан боғлиқ деярли бирорта масала фермерлар кенгашларининг бевосита иштиро-кисиз ҳал этилиши мумкин эмас.

Мазкур кенгашларнинг асосий вазифаси давлат ва ҳўжалик бошқаруви, жойлардаги давлат ҳокимият органлари билан муносабатлар бўладими, тайёрлов, таъминот ва хизмат кўрсатадиган ташкилотлар билан ҳамкорлик килиш бўладими, шунингдек, судларда ишларни кўриб чиқиш бўладими – ҳамма ерда фермерларнинг ҳуқуқи ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишдан иборатиди.

Бир сўз билан айтганда, фермерлар кенгашлари фермерлик ҳаракатининг ўзаги, йўналтирувчи кучи бўлиши, уни қишлоқни ривожлантириш ва шу аснода қишлоқ аҳолиси фаровонлигини оширишда масъулиятни ўз зими- масига олишга қодир қурдатли ижтимоий-сиёсий кучга айлантириши лозим.

2012 йилда хизмат кўрсатиши соҳаси ҳам юқори суръатлар билан ривожланди. Аҳолига кўрсатилган хизматлар ҳажми қарийб 15 фоизга ўсади, ушбу соҳанинг мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотидаги улуши эса бугунги кунда 52 фоиздан зиёдни ташкил этимоқда.

Бу жараёнда хизматларнинг юқори технологияларга асосланган ва бозор иктисодиётига хос бўлган турлари жадал суръатлар билан ривожланмоқда. Жумладан, алоқа ва ахборотлаштириш хизматлари 24,5 фоизга, компьютер дастурлаш хизматлари 18 фоизга, технологик асбоб-ускуналарни таъмирлаш ва уларга хизмат кўрсатиш 17 фоизга, молия-банк хизматлари 17,6 фоизга ўсади.

Шу билан бирга, мамлакатимизда, айниқса, қишлоқ жойларда хизмат кўрсатиши ва сервис соҳаси ҳали-бери фойдаланилмаётган катта резерв ва имкониятлар мавжудлигини тан олиш

шимиз ҳамда бунга алоҳида эътибор қаратишимиш зарур.

Ҳисобот йилида таълим соҳасини ривожлантириш ва ислоҳ этиш масаласи доимий равишда эътиборимиз марказида бўлди.

Таълим-тарбия соҳасининг яхлит, узлуксиз тизимини шакллантириш ва мустаҳкамлаш, жумладан, умумий ўрта таълимдан бошлаб ўрта маҳсус, касб-хунар ҳамда олий таълимгача бўлган барча босқичларда юксак билимли ва малакали касб тайёргарлигига эга бўлган авлодни тарбиялаш жараёнини такомиллаштириш ишлари изчил давом этитирилди.

Бу борада умумтаълим мактабларининг 9-синф битирувчиларини, айниқса, қишлоқ жойларда, олис аҳоли пунктларида яшайдиган қизларни касб-хунар коллежларида ўқишига тўлиқ жалб этиш масаласини текшириш бўйича олиб борилган кенг кўламли ишлар мұхим ахамиятга эга бўлди.

Янги касб-хунар коллажлари ва уларнинг филиалларини куриш ниҳоясига етказилди. 2012–2013 ўкув йилида мамлакатимизда 12 йиллик мажбурий таълимга ўтиш тўлиқ таъминланди.

Касб-хунар коллажлари битирувчиларини иш билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратилди. Ушбу коллажларнинг йиш берувчи корхоналар билан кооперация алоқаларининг турли шаклларидан фойдаланиши, бу масалага туман ва шаҳар жамоатчиликни жалб этиш мазкур вазифани адо этишининг энг мұхим, ҳал қилювчи йўналиши бўлди.

Амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида коллажларни тутатган 450 минг нафардан ортиқ битирувчи иш билан таъминланди, уларнинг 43 фоизи ўзлари ишлаб чиқариш амалиётини ўтаган корхоналарга ишга жойлашди.

Мана шу имкониятдан фойдаланиб, ушбу юксак минбардан туриб, барча туман ва шаҳарлар, касб-хунар коллажлари, корхона ва ташкилотлар раҳбарларига буғунги кунда мутлак кўпчилик оиласларимиз учун ғоят мұхим ахамиятга эга бўлиб бораётган ушбу масъулиятли ишга қўшган хиссаси учун самимий миннатдорлик билдиримочиман.

Ўтган даврда

МДХ ВА БОЛТИҚБҮЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	21.01.2013	1	0,7848	1	1,0458	1	0,0259
Арманистон	18.01.2013	1	406,54	1	542,89	1	13,44
Беларусь	21.01.2013	1	8610,00	1	11530,00	1	285,00
Грузия	21.01.2013	1	1,6598	1	2,2160	100	5,4948
Қозогистон	21.01.2013	1	150,65	1	201,19	1	4,98
Қирғизистон	21.01.2013	1	47,6000	1	63,3961	1	1,5758
Латвия	21.01.2013	1	0,525000	1	0,702804	1	0,017400
Литва	21.01.2013	1	2,5782	1	3,4528	1	0,085369
Молдавия	21.01.2013	1	12,1378	1	16,2071	1	0,4012
Россия	19.01.2013	1	30,2065	1	40,4314	–	–
Тоҷикистон	21.01.2013	1	4,7615	1	6,3605	1	0,1574
Украина	21						

БОШ МАҚСАДИМИЗ – КЕНГ КҮЛАМЛИ ИСЛОҲОТЛАР ВА

3-бетда ўрта маҳсус, касб-хунар таълими мусасасаларини малақали, педагогик ва амалий иш тажрибасига эга бўлган раҳбар ва ўқитувчи кадрлар билан янада мустаҳкамлаш ишлари давом эттирилди. 2012 йилда 687 та касб-хунар коллежининг директори аттестациядан ўтказилди. Бунинг натижасида уларнинг 119 нафари эгаллаб турган лавозимидан озод этилди. Ўрта маҳсус, касб-хунар таълим мининг барча ўкув муассасалари танловлар орқали саралаб олинган раҳбар кадрлар билан тўлиқ таъминланди.

Етарли касбий кўникма ва малакага эга бўлмаган 2 минг 100 нафардан зиёд ишлаб чиқариш таълими устаси ишлаб чиқариш тажрибасига эга бўлган малакали кадрлар билан алмаштирилди. Барча раҳбар ва педагог кадрларнинг 21 минг 700 нафардан ортиғи ёки 18 фоизи ўтган йили маҳсус курсларда ўз малакаси ошириди.

Ўтган йили мамлакатимизда юқори малакали илмий ва илмий-педагог кадрларни аттестациядан ўтказиш бўйича бир погонали тизими ишларни ошириш қилиш ҳамда жорий этиш ишлари ниҳоясига етказилди.

2013 йилнинг 1 январидан бошлаб биз учун янги бўлган олий ўкув юртидан кейинги таълим, докторлик илмий ишларни тайёрлаш ва химоя қилиш, илмий даражада ҳамда илмий унвонлар бериш тизими жорий этилмоқда.

Илмий кенгашлар асосан нафакат юқори малакали кадрлар тайёрлаш маскани, айни вақтда илмий тадқиқотлар олиб борида диган марказга айланиши лозим бўлган етакчи олий ўкув юртлари қошида ташкил этилади.

Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Олий аттестация комиссиясининг ташкилий тузилиши ва унинг низоми тубдан қайта кўриб чиқилди.

2013 йилнинг 1 январидан бошлаб мамлакатимизда олий ўкув юртлари фаолиятини баҳолашнинг рейтинг тизими жорий этилмоқда. Рейтинг тузиш вазифаси Вазирлар Маҳкамаси хузуридаги Давлат тест маркази зиммасига юкландади. Ушбу марказ рейтинг баҳоларини тузишнинг ҳозирча вақтнчалик тасдиқланган методикаси асосида Хукуматга мамлакатимизда олий таълимнинг қандай ривожланётгани тўғрисида ҳар йили таҳлилий маълумотлар тақдим этади.

Олий ўкув юртлари фаолияти баҳоланадиган мезонларни шакллантиришда олий ўкув юртларидаги ўқитиш сифати ва илмий салоҳият даражаси индексига асосий этибор қаратилади ва уларнинг ҳар бири натижасига кўра, 35 фоиздан энг юқори баллар кўйилади. Шунингдек, талаба ва битириувчиларнинг иш берувчилар ўртасида сўров ўтказиш натижасида аниқланадиган малақа индексига алоҳида аҳамият берилади ва кўрсаткич 20 фоиз

билиан баҳоланади. Қолган 10 фоиз бошқа кўрсаткичлар бўйича берилади.

Рейтинг тизимини жорий этишнинг маъноси ва аҳамияти фақат ҳар бир олий ўкув юртининг мамлакатимиз олий ўкув юртлари орасида қандай ўринни эгаллаб тургани ҳакида холис маълумотга эга бўлишдан иборат эмас.

Энг асосийи, шу аснода олий ўкув юртлари ўртасида соғлом рақобат ва мусобақа мухитини шакллантириш, шунингдек, иши-миздаги этибордан четда қолиб келаётган жиҳатлар ва резервларни баҳолаш, юқори малакали кадрлар тайёрлаш даражаси ҳамда сифатини янада ошириш бўйича аниқ таклифларни ишлаб чиқиш имконияти пайдо бўлади.

Таълим соҳасидаги ишларимизни сарҳисоб қилас эканмиз, Франциядаги дунёнинг энг яхши бешта бизнес мактаби қаторига кирадиган «Инсад» ҳалқаро бизнес мактабининг 2012 йилги «Инновацияларнинг глобал индекси» маъруzasida баён этилган маълумотларни келтириш ўринли, деб ўйлайман. Мъаруза Жаҳон интеллектуал мулк ташкилоти билан ҳамкорликда тайёрланган.

Ушбу маъруzада дунёнинг 141 мамлакатидаги инновацион ривожланиш комплекс тарзда таҳлил қилинган. Таҳлилнинг асосий таркиби қисмларидан бири инсон капиталини ривожлантириш даражаси бўлиб, мазкур кўрсаткич бўйича бизнинг мамлакатимиз 35-ўринни эгаллаган. Таълим тизимини ривожлантириш даражаси бўйича эса Ўзбекистон – шунга этибор беринглар – дунёнинг 141 мамлакати орасида иккинчи ўринни банд этган.

Ўйлайманки, бу ўринда ортиқча изоҳга ҳожат йўқ.

Мамлакатимизда соғликни сақлаш тизимини янада ишлаб қилиш ва ривожлантириш бўйича ҳам 2012 йилда изчил ва аниқ мақсадга қаратилган ишлар амалга оширилди.

Соғликни сақлаш муассасаларининг моддий-техник базасини янада мустаҳкамлаш учун ўтган йили Таълим муассасаларини реконструкция қилиш, мукаммал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармаси Таълим ва тиббиёт муассасаларини реконструкция қилиш, мукаммал таъмирлаш ва жиҳозлаш жамғармасига айлантирилди.

Бу фақат ўтган йил давомида Жамғарма маблағлари ҳисобидан 154 та тиббиёт муассасасини куриш ва реконструкция қилишга 255 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ўйналтириш, 7,5 минг ўринга мўлжалланган шифохоналарни ва бир сменада 11 минг кишини қабул қила оладиган амбулатория-поликлиника обьектларини фойдаланишга топшириш имконини берди. Тиббиёт муассасаларини замонавий диагностика ва даволаш ускуналари билан жиҳозлаш учун Жамғарма томонидан 8 миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратилди.

Республика ихтисослаштирилган жаррохлик марказида замонавий, юксак технологияларга асосланган тиббиёт ускуналари билан жиҳозланган, юрак-қон томир касалликларига чалинган беморларга жаҳон стандартлари даражасида диагноз кўйиш ва уларни даволаш имконини берадиган кардиохаррохлик бўлими нинг очилиши ўтган йили шу соҳада қилган энг муҳим ишларимиздан бири бўлди.

Шуни мамнуният билан қайд этмоқчиманки, репродуктив саломатликни таъминлаш бўйича ўзбек модели БМТ томонидан Шарқий Европа, Болтиқбўйи ва Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари учун энг яхши минтақавий дастур сифатида тавсия ўтildi.

Юртимизда спортни, авваламбор, болалар спортини ривожлантиришга доимий равишда катта этибор қаратадиганимиз ҳам, ҳеч шубҳасиз, аҳоли саломатлигини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

2012 йилда 108 та болалар спорти обьекти, жумладан, 16 та сузиш ҳавзаси, Навоий шаҳрида 10 минг ўринли янги стадион, Нукус шаҳрида теннис мактаби, мамлакатимиз худудларида 12 та болалар ва ўсмирлар спорт мактаби фойдаланишга топширилди.

Самарқанд шаҳрида эшкак эшиш каналини реконструкция қилиш ишлари ниҳоясига етказилди.

Айни пайтда 6 ёшдан 15 ёшга ча бўлган қарийб 1 миллион 600 минг бола ёки юртимиздаги болаларнинг 35,6 фоизи турли спорт турлари билан мунтазам шуғулланмоқда.

Тошкент шаҳрида ҳалқаро стандартларга жавоб берадиган замонавий «Бунёдкор» ва «Локомотив», Бекобод шаҳрида «Металлург» футбол стадионлари бунёд этилди. Спорт кураши бўйича ихтисослаштирилган олимпия захиралари мактаби ташкил қилинди.

Мамлакатимизда янги иш ўринларини яратиш, аҳолини, биринчи навбатда, ёшларни ишга жойлаштириш муаммосига фоят катта этибор бериладигани ҳакида бугун ортиқча гапиришга зарурат йўқ, деб ўйлайман.

2012 йилда мамлакатимизда комплекс чора-тадбирлар дастурини амалга ошириш ҳисобидан қарийб 1 миллионта янги иш ўрини ташкил этилди. Бу иш ўринларининг 62 фоизга яқини қишлоқ жойларда яратилди. Бу борада кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш эвазига 485 минг киши, касаначиликнинг барча шаклларини кенгайтириш ҳисобидан эса 218 минг киши иш билан таъминланди.

Ушбу кўрсаткичларни мамнуният билан қайд этар эканмиз, бу вазифа жорий ва келгуси йилларда ҳам ижтимоий-иктисодий дастурларимизнинг марказида бўлиши лозимлигини барчамиз яхши англаймиз, албатта.

Хурматли мажлис қатнашчилари!

Ўзбекистонни 2013 йилда иктиносидий ривожлантириш дастурининг энг муҳим устувор йўналишларини белгилар эканмиз, биз, аввало, ўтган йилларда иктиносидиётимизда эришилган мэрралар, истикболга мўлжалланган узоқ муддатли мақсадлар, шунингдек, жаҳон бозоридаги реал ва кутилаётган, прогноз қилинётган ҳолатдан келиб чиқамиз.

Бугун шуни тан олиш керакки, ҳамон давом этаётган глобал молиявий-иктиносидий инқироз ҳамда унинг оқибатларини юмшатиш ва бартараф этиш бўйича амалга оширилган инқирозга қарши дастурлар ва курилаётган чора-тадбирларга қарамасдан, бу борадаги аҳвол, афсуски, яхшиланмаяпти, айрим кўрсаткичлар бўйича эса унинг ёмонлашиш тенденцияси кузатилмоқда.

Дунёнинг кўлаб етакчи мамлакатларида давлат қарзи ва миллий бюджетлар тақчиллиги муаммоси деярли ҳал этилмасдан қолмоқда, реал иктиносидётда ишлаб чиқариш пасайиб бормоқда, жаҳон бозорида харид талабининг камайиши давом этмоқда, ишсизлик даражаси юқорилигича қолмоқда, ижтимоий кескинлик кучаймоқда.

Кредит олувчиларнинг тўловга лаёқатсизлиги, ҳисоб-китоб қилишга қурби етмаётгани молия-банк тизимида жиддий муаммолар пайдо бўлишига олиб келмоқда.

Дунёнинг энг йирик давлатлари марказий банклари томонидан реал активлар билан деярли таъминланмаган пулларни чиқариш давом этаётгани, шунингдек, сунъий молиявий воситалар – деривативларнинг назоратсиз чиқарилаётгани кўплаб нуфузли ҳалқаро таҳлил марказлари ва эксперталарда жиддий ташвиш ўйғотмоқда.

Молия ва банк бозорини ортиқча ликвидлик билан тўлдириш, бундай сиёсатни давом эттириш улкан спекулятив «кўпилар» ҳосил бўлиши, захира валюталари ва миллий валюталарнинг қадрсизланиши, инфляция даражасининг ўсиш хавфини түгдирмоқда.

Тобора ўсиб бораётган бундай муаммолар бугунги кунда

глобал инқироз келтириб чиқарилаётган чукур жараёнларни фақат эски восита ва принципларни тузатиш билан ҳал этиб бўлмаслигидан дарак бермоқда ва авваламбор молия ва банк тизимињинг янги тузилмасини, уни назорат қилиш ва тартибга солиш механизmlарини кўп томонлама асосда ишлаб чиқиши тақозо этмоқда.

Ана шундай мураккаб шароитда 2013 йил ва яқин келажакда ҳамон давом этаётган глобал инқирознинг барча хавф-хатар ва оқибатларининг Ўзбекистон иктиносидига кўрсатадиган таъсирини ҳисобга олиш алоҳида принципиал аҳамият касб этади.

Бугунги вазият ўтган йиллар

мобайнида инқирозга қарши курашиб борасида тўплаган тажрибамизга суюниб, мамлакатимизни ривожлантириш, ислоҳ этиш ва янгилаш бўйича эришган суръатларни бой бермаслик учун мавжуд ресурс ва имкониятларни сафарбар этиши талаб қилмоқда.

Ана шу вазифадан келиб чиқкан ҳолда, 2013 йилда изил юқори ўсиш суръатларини, макроиктиносидий барқарорликни сақлаш ва иктиносидётга рақобатдошлигини ошириш энг муҳим устувор йўналиши мизга айланиши даркор.

Жорий йилда мамлакатимиз иктиносидётини 8 фоизга, саноатни 8,4 фоизга, қишлоқ хўжалигини 6 фоизга, асосий капиталга киритилган инвестициялар ҳажмини 11 фоизга, хизмат кўрсатиш соҳасини қарийб 16 фоизга ошириш ва ялпи ички маҳсулотларни улуси 53 фоизгача ўсишини таъминлаш вазифаси кўйилмоқда.

Юқори кўшимча қийматга эга бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқаршини кўпайтишни таъминлайдиган кимё, нефть-газ ва нефть-кимё саноатини, машиносозлик, металлни қайта ишлаш, курилиш материаллари ишлаб чиқарши, енгил, озиқ-овқат саноатининг юқори технологияларга асосланган тармоқларини ва бошқа соҳаларни юксак даражада ривожлантириш олдимизга кўйилган мақсадларга эришишнинг асосий манбаи бўлиши даркор.

Кишлоқ хўжалигида пахта ва галланинг барқарор ҳажмини сақлаган ҳолда, картошкочилик, сабзавотчилик, узумчилик ва чорвачиликни жадал ривожлантириш учун барча зарур шарт-шароитлар яратилди.

2013 йилда мутаносиб ва барқарор давлат бюджетини шакллантириш мақсадида солик маъмурчилигини янада таъминлаштириш ва эркинлаштириш, маҳаллий бюджетларнинг даромад кисмини мустаҳкамлаш, бутун солик тизимини соддалаштириш ва унинг ошкоралигини таъминлаш бўйича тегишили тадбирлар кўзда тутилмоқда. Шуларнинг ҳисобидан солик юқори даражасининг ўсиш хавфини түгдирмоқда.

Жорий йилда мутаносиб қатъий пул-кредит сиёсатини амалга ошириш давом эттирилади, инфляция кўрсаткичлари 7–9 фоизни ташкил қилади, Марказий банкнинг қайта молиялаш ставкаси 12 фоиз даражасида сақланади.

Бу борада банк тизимињинг молиявий барқарорлигини янада мустаҳкамлаш, Республика молия-банк тизимињини янада ривожлантириш ва унинг барқарорлигини оширишининг у

МОДЕРНИЗАЦИЯ ЙЎЛИНИ ҚАТЪИЯТ БИЛАН ДАВОМ ЭТТИРИШ

лишлари бўйича қабул қилинган дастурда кўзда тутилган тадбирларни сўзсиз амалга ошириш, банк назоратини кучайтириш, банк активлари ва кредит портфелининг сифатини яхшилашга алоҳида эътибор қаратилади. Банк тизими жами капиталини камиди 20 фоизга кўпайтириш мўлжалланмоқда.

Хурматли дўстлар!

2013 йил ва яқин келажакка мўлжалланган дастуримизни амалга оширишда иқтисодиётимиз ва унинг етакчи тармоқларини модернизация қилиш, техник ҳамда технологик янгилашни жадаллаштириш ва унинг кўламини кенгайтириш, ишлаб чиқаришни диверсификация қилиш марказий ўрин тутиши даркор.

Бу борада 2013 йил учун ишлаб чиқилган ва 370 дан ортиқ стратегик муҳим лойиҳани амалга оширишни кўзда тутадиган Инвестиция дастури ғоят муҳим аҳамият касб этади.

Ушбу мақсадлар учун ажратиляётган 13 миллиард долларнинг 75 фоизини ички манбалар ҳисобидан молиялаштириладиган маблағлар, қолган қисмини жалб этиладиган хорижий инвестициялар ташкил этади.

Ишлаб чиқариш курилиши учун мўлжалланаётган жами инвестицияларнинг қарийб тўртдан уч кисмини янги ишлаб чиқариш корхоналарни барпо этиш, реконструкция ва модернизация қилиш учун йўналтиришга тўғри келмоқда.

Инвестиция дастурини амалга оширишда Ўзбекистон Тикланиша тараққиёт жамғармаси тобора муҳим ўрин тутмоқда. 2013 йилда фақат Жамғарма маблағлари ҳисобидан киймати 780 миллион долларлик 34 тадан ортиқ муҳим лойиҳа, биринчи навбатда, хорижий шериклар билан ҳамкорликда барпо этилаётган объектларни молиялаштириш режалаштирилмоқда.

2013 йилда асосий мақсадимиз – курилиши бошланган ва мамлакатимизнинг саноат ишлаб чиқариш таркибини тубдан ўзгартиришга хизмат қиладиган объектларни барпо этиш суръатларининг пасайишига йўл қўймаслик принципиал аҳамиятга эга. Жорий йилда 115 та муҳим объектни ишга тушириш кўзда тутилмоқда.

Ҳамкорларимиз билан келишилган янги объектлар курилишини бошлашни тезлаштириш зарур. Шулар қаторида Кўнгирот сода заводининг иккинчи навбатини, «Резинотехника» очиқ акциондорлик жамияти негизида автомобиль шиналари ишлаб чиқариши йўлга қўйиш, бир қанча қўшма корхоналарнинг кувватини ошириш лозим.

2013 йилда қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида янги тартиbdаги уй-жойларни куриш кўламини янада кенгайтириш алоҳида ўрин тутиши зарур.

Шу борада барчамиз бир фикри чукур англаб олишимизни истардим. **Кишлоқларда тако-**

миллаштирилган замонавий лойиҳалар асосида янги уй-жойлар қуриш ва қишлоқ аҳоли пунктларини комплекс равишида ривожлантириш – бу, аввало, одамларимизнинг турмуш тарзи ва менталитетини тубдан ўзгартириш бўйича эзгу мақсадларни кўзлайдиган қишлоқ аҳолиси ҳаётини сифатли ташкил этиш ва яхшилашга доир узоқ муддатли давлат дастурининг асосий маъно-мазмунини ташкил этади.

Замонавий муҳандислик, транспорт ва ижтимоий инфраструктузилмага эга бўлган янги ва кўркам уй-жой массивларини барпо этиш – мамлакатимиз қиёфасини ҳар томонлама обод қилишга қаратилган, истиқболга мўлжалланган муҳим вазифамиздир.

Ана шу истиқбол режаларидан келиб чиқсан ҳолда, жорий йилда қишлоқ жойларда янги тартиbdаги янги уй-жойлар қуришни 8,5 мингтадан 10 мингтага етказиш кўзда тутилмоқда. 2013 йилда бу мақсадлар учун 1 триллион 400 миллионд сўм, яъни ўтган йилга нисбатан 54 фоиз кўп маблағ йўналтириш мўлжалланган.

Бу борада шуни эътиборга олиш керакки, мазкур мақсадлар учун тузилаётган пудратчи курилиш-монтаж ташкилотлари, барча ҳудудларда шакллантирилаётган уларнинг кучли моддий-ишлаб чиқариш базаси нафақат уй-жойлар, балки саноат ва хизмат кўрсатиш объектларини қуришга ҳам жалб этилади.

2013 йил ва ундан кейинги йилларда дастурий вазифаларимизни амалга оширишда йўл-транспорт ва коммуникация инфраструктузилмасини жадал ривожлантириш устуор аҳамият касб этади.

Бугун мамлакатимизни модернизация қилиш ва янгилаш, иқтисодиётимизнинг сифат жиҳатидан янги, замонавий таркибий тузилмасини шакллантириш, ҳудудларимизни комплекс ривожлантириш бўйича барча режаларимизнинг муваффакиятли амалга оширилиши инфраструктузилма тармоқларини юксак суръатлар билан ривожлантиришга узвий боғлиқ экани ҳақида гапиришнинг ҳожати йўқ, деб ўйлайман.

Инфраструктузилмани ривожлантириш бўйича қабул қилинган дастурларда янги истиқболда янги энергетика кувватларини, электр энергиясини узатиш тармоқларини реконструкция қилиш бўйича 26 тадан ортиқ инвестиция лойиҳасини амалга ошириш кўзда тутилган.

Булар, авваламбор, Таллимаржон иссиқлик электр станциясида умумий куввати 900 мегавольт бўлган иккита буғ-газ қурилмасини, Тошкент иссиқлик электр станциясида куввати 370 мегавольтни ташкил этадиган буғ-газ қурилмасини, Ангрен иссиқлик электр станциясида куввати 130-150 мегавольтдан иборат энер-

гоблокни, Фаргона водийсида янги энергетика кувватларини барпо этиш, Сирдарё ва Янги Ангрен иссиқлик электр станцияларини бирбири билан боғлайдиган юкори вольтли электр узатиш тармоғини қуриш, Устюрт газ-кимё мажмусининг ташкил этиш каби муҳим стратегик лойиҳалардир.

Мазкур объектлар қурилишининг якунланиши ва ишга туширилиши мамлакатимиз бутун энергия тизимини, аввалимбор, техник жиҳатдан тубдан қайта жиҳозлаш, ўз энергия ресурсларимиз ҳисобидан мамлакатимизнинг барча ҳудудларини ишончли таъминлаш имконини беради. Шу билан бирга, мазкур тизим фолияти самарадорлигини ошириш, электр энергияси ишлаб чиқариш ва узатиш жараённида сарф-харажатлар ва техник йўқотишларни сезиларли даражада қисқартириш, энергетика ресурслари таркибини оптималлаштришга хизмат қиласди.

«Ўзбекэнерго» давлат-акциядорлик компанияси буғ-газ электр станцияларини қуриш, муқобил энергия манбаларидан фойдаланиш, электр энергияси истеъмоли ҳисобини юритиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимини жорий этиш, электр энергияси ишлаб чиқариш ва уни транспортировка қилишда технологик йўқотишларни қисқартиришга қаратилган лойиҳаларни амалга ошириш бўйича қўшимча чораларни қуриши даркор.

2013 йилда халқаро стандартларга жавоб берадиган 526 километрлик автомобиль йўли участкасида реконструкция ишларини якунлаш, шунингдек, қатор кўпприк ва йўлутказгичларни барпо этиш режалаштирилмоқда. Ушбу мақсадлар учун 1 триллион 200 миллионд сўм, шу жумладан, Республика йўл жамғармаси маблағлари ҳисобидан 870 миллиард сўмдан ортиқ ҳамда халқаро молия институтлари – Осиё тараққиёт банки, Ислом тараққиёт банки, Араб Мувофиқлаштириш гурӯҳининг қарийб 120 миллион долларга тенг маблағларини йўналтириш кўзда тутилмоқда.

«Ўзавтойўл» давлат-акциядорлик компанияси, Республика йўл жамғармаси, Қорақалпогистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари автомобиль йўлларини қуриш, реконструкция қилиш ва таъмирлаш ҳамда йўллар бўйида тегишли инфраструктузилмани ривожлантиришга доир белгиланган вазифаларни сўзсиз бажариш юзасидан амалий чоралар қуриши лозим.

Темир йўл коммуникациялари тизимини жадал ривожлантиришга, юк ташиш ҳажмининг асосий қисмини таъминлайдиган коммуникация тармоқлари билан мамлакатимизнинг барча ҳудудларини ишончли тарзда боғлашга биз алоҳида эътибор қаратмоқ-

дамиз. Жорий йилда бу борада 16 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш кўзда тутилмоқда.

Биринчи навбатда, 140 километрлик «Мароқанд – Қарши», 325 километрлик «Қарши – Термиз» темир йўл участкаларини электрлаштириш тутатиши, шунингдек, ҳаракатланадиган таркибини модернизация қилиш ишларини амалга ошириш режалаштирилмоқда.

«Ўзбекистон темир йўллари» давлат-акциядорлик компанияси ушбу лойиҳаларни амалга оширишнинг боришини яна бир бор танқидий баҳолаши ва тармоқ жадвалларига аниқликлар киритиб, уларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаши лозим.

Ахборот-коммуникация ва телекоммуникация технологиялари соҳасидаги чора-тадбирлар ва лойиҳаларни жадал амалга ошириш тобора муҳим аҳамият касб этмоқда. **Биз ўзимизга шуни аниқ тасаввур этишимиз керакки, иқтисодиётнинг барча соҳаларига, кундалик ҳаётимизга замонавий ахборот-коммуникация тизимларини кенг жорий этиш бўйича туб ва ижобий маънодаги портлаш эффектини берадиган ўзгаришларни амалга оширимасдан туриб, истиқболдаги мақсадларимизга эришиш қийин бўлади.** Биз қисқа вақт мобайнида нафақат ахборот хизматлари кўрсатишнинг кўплаб турлари бўйича мавжуд камчиликларни бартараф этишимиз, балки ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш борасида юксак даражага эришган илғор мамлакатлар сафига қўшилишимиз зарур.

Жорий йилнинг ўзида Жиззах, Тошкент, Фарғона ва Хоразм вилоятларида бешта рақамли телевизион узаттич ўрнатиш йили билан рақамли телевиденини ривожлантириш лойиҳаларини амалга ошириш ва мамлакатимиз аҳолисини рақамли телевидение билан қамраб олиш даражасини 42 фоиздан 45 фоизга етказиши таъминлаши лозим.

Замонавий технологиялар асосида видеотелефонлар, интернет-телевидение, юкори тезликдаги интернет, HDTV каналларини намойиш қилиш ва бошқа хизматлар кўрсатиш имконини берадиган 2 минг километр узунликдаги кенг полосали оптик толали алоқа тармоғи курилиши якунига етказиш даркор.

Янги ташкил этилган Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси, бу соҳада асосий мувофиқлаштирувчи орган сифатида, ўтган йилда қабул қилинган Ахборот-коммуникация технологияларини жорий қилиш ва янада ривожлантириш дастури бажарилишини қатъий назоратга олиши, унинг ижроси натижалари тўғрисида Ҳукуматга мунтазам равишда ахборот бериб бориши зарур.

Бу борада «Электрон ҳукумат» тизимини, шу жумладан, бош-

қарув жараёнлари, шунингдек, бизнес соҳасига ва фуқароларга давлат хизматлари кўрсатиш тизимини шакллантириш концепцияси ва комплекс дастурини ишлаб чиқши жадаллаштиришга, Ахборот тизимларининг идораларро ва идоравий комплексларни интеграция қиласидиган миллий тизимини яратишга алоҳида эътибор қаратиш лозим.

Хурматли юртдошлар!

Фаол инвестиция сиёсати мамлакатимизни модернизация қилиш ва янгилаш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирларнинг энг муҳим шарти ва манбаи бўлмоғи керак. Ўзбекистонда сўнги беш йил мобайнида инвестицияларнинг йиллик ўсиш суръати 9 фойиздан зиёдни ташкил этмоқда ва бу дунёдаги юкори, барқарор кўрсаткичлардан бири ҳисобланади. Жаҳон миқёсида глобал молиявий-иктисодий инқизор давом этатганини инобатга оладиган бўлсак, бугунги муракаба шароитда биз эришган бу натижанинг аҳамияти ва моҳияти янада яқол аён бўлади.

Кейинги 10 йилда мамлакатимиз иқтисодиётига киритилган инвестициялар ҳажми 3,2 баробар ошган бўлса, шу даврда тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ҳажми 20 баробардан зиёд ўсгани эътиборга сазовордир.

Стратегик хорижий инвесторларни жалб этиш мақсадида мамлакатимизда инвесторларнинг ўзи учун ҳам, хорижий инвестициялар иштироқидаги корхоналар учун ҳам ноёб кафолатлар тизими яратилди.

Аввало, давлат томонидан хорижий инвесторларнинг барча ҳукуқлари таъминланмоқда, уларнинг сармоялари, мамлакатимиз худудида улар томонидан яратилган мулкнинг дахлсизлиги кафолатланмоқда, яратилаётган имтиёз ва преференцияларни кенгайтириш ва либераллаштириш бўйича олиб борилаётган ишлар изчил давом эттирилмоқда.

«Чет эллик инвесторлар ҳукуқларининг кафолатлари ва уларни ҳимоя қилиш чоралари тўғрисида»ги Конунга кўра, конунчиллик нормаларининг ўзгарилиши инвестициялар шарт-шароитларини ёмонлаштиришга олиб келган тақдирда чет эллик инвесторларга нисбатан ўн йил мобайнида инвестиция киритилган санада амал қилган қонунчиллик қўлланади.

Яна бир қуайлик томони шундаки, давлат бошқарув органлари ёки давлат ҳокимияти маҳаллий органлари томонидан чет эллик инвесторларнинг ҳукуқларини камситадиган норматив хужжатлар қабул қилинган, шунингдек, чет эллик инвесторларнинг хўжалик фаолиятига гайриқонуний аралашишга йўл қўйилган тақдирда, буларнинг оқибатида етказилган зарар суд орқали мазкур органлар томонидан қопланади.

Мамлакатимизда

БОШ МАҚСАДИМИЗ – КЕНГ КҮЛАМЛИ ИСЛОХОТЛАР ВА МОДЕРНИЗАЦИЯ ЙҮЛИНИ ҚАТЫЯТ БИЛАН ДАВОМ ЭТТИРИШ

5-бетда чет эллик инвесторнинг Ўзбекистонда олган даромадлари ни қайтадан инвестиция сифатида киритиш бўйича ҳеч қандай чекловлар йўк – чет эллик инвесторнинг даромади, унинг хоҳишига кўра, ҳар қандай шаклда ишлатилиши мумкин.

Мазкур Конунга мувофиқ, юртимизда чет эл инвестициялари ва хорижий инвесторларнинг бошқа активлари халқаро хукуқда қабул қилинган умумий ҳолатларни (масалан, табиий оғатлар, фалокатлар ва бошқаларни) мустасно этганди, национализация қилинмаслигига яна бир бор эътибор қаратиш ўринидир.

Ўзбекистонда 2012 йилда мамлакатимизнинг инвестициявий жозибадорлигини янада яхшилашга йўналтирилган бир қатор қўшимча муҳим қонун ҳужжатлари ва хукукий нормалар қабул қилинди.

Биз мамлакатимизда хорижий инвесторлар учун муҳим аҳамият касб этадиган инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш йўлида зарур бўлган барча ишлаб чиқариш инфратузилмаларини давлат маблаглари ҳисобидан таъминлаш принципини нафақат қабул қилдик, балки уни амалда жорий этмоқдамиз.

Биз қиймати 50 миллион доллардан ошадиган ва хорижий инвесторнинг улуши камидан 50 фоиз бўлган аниқ лойиҳаларнинг ўз муддатида амалга оширилишини таъминлайдиган инфратузилмани лойиҳа ҳужжатлари асосида ўз вақтида қуриш мажбуриятини зинмамизга оламиз. Сурғил кони негизида Устюрт газкимё мажмуасини қуриш бўйича амалга оширилаётган лойиҳа бунинг яқол далилидир. Бу ерда умумий қиймати 212 миллион долларни ташкил этадиган ташқи муҳандислик инфратузилмасини барпо этишни давлат ўз зинмасига олган. «Навоий» эркин индустрис-иктисодий зonasи ва «Ангрен» маҳсус индустриси зonasида яратилган шароитлар ҳам бунга мисол бўлиши мумкин.

Мамлакатимизда яратилган ишбилармонлик муҳити кулади инвестициявий жозибадорлик нинг муҳим таркиби қисми ва омилидир.

Ўзбекистонда Жаҳон банки томонидан ишлаб чиқилган методология мос ва мамлакатимизда бизнесни юритиш билан боғлиқ барча жараёнларни янада либераллаштириш, соддалаштириш, арzonлаштириш ва уларнинг очиқлигини таъминлашга йўналтирилган комплекс дастур қабул қилинди.

2012 йил давомида мазкур дастур доирасида олтита муҳим қонун, жумладан, «Хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар хукуқларининг кафолатлари тўғрисида»ги, янги таҳрирдаги «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги қонунлар, шунингдек, рухсат бериш тартиб-таомиллари-

ни соддалаштириш, солиқ ва статистик ҳисботларни қисқартиришга қаратилган қонун ҳужжатлари ва норматив актлар мажмуаси қабул қилинди.

Рұксат беришга оид 80 та тартиб-таомил, лицензияланиши талаб этиладиган 15 та фаолият тури бекор қилинди, статистик, солиқ ва молиявий ҳисботларнинг шакллари ва даврийлиги бир ярим-икки баробар қисқартирилди. Давлат ва назорат қуловчи идораларнинг тадбиркорлик субъектлари билан электрон шаклдаги билвосита алоқаси босқичма-босқич жорий этилмоқда.

Бугунги кунда Ўзбекистонда бизнесни рўйхатга олиш жараёни «бир дарча» тамойили асосида атиги икки кун ичидан амалга оширилади ва бу энг яхши халқаро амалиёт талабларига тўла мосдир.

Мамлакатимизда тадбиркорлик субъектлари хукуқларининг устуорлиги тамойили жорий этилган бўлиб, бунда тадбиркорлик фаолиятини юритиш билан боғлиқ конунчиликдаги бартараф этиб бўлмайдиган қарама-қаршилик ва ноаниклилар тадбиркорлик субъекти фойдасига талқин қилиниши белгилаб қўйилган.

Юртимизда ишбилармонлик муҳитини такомиллаштириш борасидаги чора-тадбирлар ўзининг илк натижаларини кўрсатаётганини таъкидлаш жоиз. Жаҳон банки ҳисоб-китобларига кўра, 2012 йилда Ўзбекистон бизнесни юритиш бўйича рейтингда 14 ўрин юқорига кўтарилиди.

Айни пайтда мазкур йўналишида яна кўп ишларни амалга ошириш лозимигини таъкидлаш керак. Мамлакатимиздаги ишбилармонлик муҳити жаҳон тажрибасида қабул қилинган бизнесни юритиш мезонларига қай даражада мос келишини доимо кузатиб боришимиз ва тегишли қарорлар қабул қилишимиз зарур. Вазирлар Маҳкамаси бу ишга раҳбарлик қилиши, Хусусийлаштириш, монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат кўмитаси бу масала билан тизимли асосда шуғулланиши мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Янги иш ўринлари ташкил этиш ва мамлакатимиз аҳолиси бандлигини таъминлаш 2013 йил ва ундан кейинги йилларга мўлжалланган мақсадли вазифаларни ҳал қилишнинг энг муҳим устуор йўналиши бўлиб қолади.

Олий Мажлис томонидан мавзулланган дастурда 2013 йилда 970 мингдан ортиқ янги иш ўрни ташкил этиш кўзда тутилган. Муҳим ижтимоий аҳамиятга эга бўлган мазкур масалани ҳал этишда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни, хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини жадал ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилади. Ушбу соҳаларда қарийб 500 минг иш ўрни яратиш режалаштирилмоқда.

Банд бўлмаган аҳолини иш билан

таъминлашда касаначиликнинг турли шаклларини, биринчи навбатда, касаначилар ва корхоналар ўртасидаги кооперацияни меҳнат шартномалари асосида кенгайтириш, оилавий бизнесни ривожлантириш катта резерв ҳисобланади. Мазкур соҳалар ҳисобидан 280 мингдан ортиқ кишини ишга жалб қилиш кўзда тутилган.

Иш ўринларини ташкил қилишда, биринчи навбатда, тармоқ дастурларини амалга ошириш, корхоналарни модернизация қилиш ва технологик янгилаш, ишлаб чиқаришни маҳаллийлаштириш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлашни чукурлаштириш, транспорт ва коммуникация курилишини, ижтимоий ва бозор инфратузилмасини жадал ривожлантириш, аҳоли пунктларини ободонлаштириш ишларини кенгайтириш масалалари муҳим ўрин тутади ва бу соҳаларда 250 минг кишини иш билан таъминлаш белгиланган.

Қорақалпогистон Республикаси Вазирлар Кенгаси, вилоятлар, шаҳар ва туманлар, хўжалик юритувчи субъект ва ташкиллар раҳбарларига мурожаат этиб, ушбу масалани ҳал қилиш юзасидан тегишили аниқ дастурларни ишлаб чиқиш ва уларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш зарурлигига эътиборингизни қаратмоқчиман.

Барчамиз, авваламбор, катта-кичик раҳбарлар бир нарсани ҳеч қаҷон эсимиздан чиқармаслигимиз лозим. Ҳар қайси оиласидаги фаровонлик, юртдошларимизнинг ҳаётга бўлган муносабати, пировард натижада бутун жамиятимизнинг барқарорлиги, аввало, одамларимизнинг қандай иш билан таъминлангани, ўз меҳнатига яраша муносиб маош олишига боғлиқдир.

Хурматли дўстлар! Юқорида баён қилинган фикрларни умумлаштириб, ўтган даврда амалга оширган кенг кўламли ишларимиз ҳам, жорий йилдаги ва ундан кейинги йиллардаги барча саъи-ҳаракатларимиз ҳам ягона эзгу мақсадга – халқимизнинг ҳаёт даражаси ва сифатини юксалтиришга қаратилганини яна бир бор таъкидламоқчиман.

Бу соҳада эришилган реал рақам ва кўрсаткичлар мамлакатимизда амалга оширилаётган демократик ислоҳотлар ва ўзгаришларнинг самарадорлигини яқол намоён этаётганини ҳар биримиз ўзимизга аниқ тасаввур қилишимиз лозим.

Ҳеч кимга сир эмаски, ҳаёт даражаси, биринчи навбатда, аҳолининг даромадлари миқдори билан белгиланади. Ўтган 2012 йилда бу кўрсаткич юртимизда 17,5 фоизга ўди, энг кам иш ҳаки 26,5 фоизга ошиди.

Умуман олганда, 2000 йил билан тақослагандан, реал даромад аҳоли жон бошига 8,6 баробар кўпайди. Ҳисоб-китоб-

ларга кўра, ўртача иш ҳаки исъетмөл саватчаси баҳосидан 4 баробардан зиёд ошиди.

2013 йилда бюджет ташкиллари ходимларининг иш ҳаки, пенсиялар, нафака ва стипендиялар миқдорини ўртача 23 фоиздан кам бўлмаган даражада ошириш, 2013 йилда ва кейинги икки йилда аҳоли реал даромадларини камиди бир ярим баробар кўпайди. Ҳаёт ҳаётни шу тоифага мансуб деб билар эди.

Мамлакатимизда аҳоли даромадларининг ошиб бориши билан унинг таркиби ўзгариб, тадбиркорлик фаолиятидан олинаётган даромад барқарор ўсиб бораётгани алоҳида эътиборга молиқдир.

Ўтган 2012 йилда ушбу кўрсаткич 51 фоизни ташкил қилди, башқача айтганда, одамларимиз даромадининг ярмидан кўпি, биринчи навбатда, тадбиркорлик, кичик ва хусусий бизнес ҳисобидан шаклланмоқда.

Ана шу даврда аҳолининг банклардаги омонатлари ўсиши 34,6 фоизни ташкил қилди, сўнгги ўн йилда эса 40 баробардан зиёд ошиди. 2012 йилда мамлакатимиздаги барча инвестицияларнинг 20 фоиздан ортигини аҳоли инвестициялари ташкил этгани, айниқса, эътиборидир.

Ўзбекистонда аҳолининг энг кўп таъминланган 10 фоизи ва энг кам таъминланган 10 фоиз қатлами даромадлари ўртасидаги тафовут 2012 йилда атиги 8,0 баробарни ташкил этганини алоҳида таъкидлашни истардим. Бу жаҳондаги энг паст кўрсаткичлардан бири бўлиб, мамлакатимизда жамиятнинг кескин табақаланишига йўл қўймаслик борасида олиб борилаётган ижтимоий сиёсатимизнинг самараси, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Одамларнинг ўзига ўзи баҳо бериши, ўзини аҳолининг муйян гурухига мансублигини англаши уларнинг турмуш даражаси ва сифатининг умумий ҳамда якуний индикатори ҳисобланади.

Бу борада, албатта, аҳоли жон бошига тўғри келадиган даромад билан бир қаторда яшаш шарорити ва стандартлари, аҳолининг обод ва замонавий ўй-жойлар билан таъминлангани, одамлар истиқомат қиласидаги муҳитни ривожлантириш ҳамда ободонлаштириш, зарур инфратузилманинг мавжудлиги ва унинг самараси, аҳолини сифатли исъетмөл товарлари, шу жумладан, мамлакатда ишлаб чиқарилган товарлар билан таъминлаш, замонавий талаблар асосида таълим олиш ҳамда соғлиқни сақлаш тизимидан баҳраманд бўлиш каби ҳаёт даражасини белгилайдиган муҳим кўрсаткичлар инобатга олинади.

Ўзбекистонда юқорида қайд этилган аксарият индекс ва кўрсаткичлар бўйича катта ўзгариш ва ютуқларга эришилди. Бу ҳақда сўз юритганда, шуни айтиш жоизки, айни пайтда оиласарнинг 97 фоизи ўз уйига эга, аҳолининг 90 фоизи узоқ муддат фойдаланиладиган барча асосий товарлар билан таъминланган,

ҳар уч оиласдан бири шахсий енгил автомобилга эга, аҳоли исъетмөл маҳсулотлари билан етарили даражада таъминланмоқда.

Ўтказилган сўровларга кўра, айни пайтда мамлакатимиз аҳолисининг 50 фоизга яқини ўзини ўрта тоифага мансуб деб билади. Ҳолбуки, 2000 йилда атиги 24 фоиз аҳоли ўзини шу тоифага мансуб деб билар эди.

Шуни унумаслик керакки, ўрта синф улушкининг юқорилиги фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг замини ва асоси, давлатнинг барқарорлиги ва мустаҳкамлигининг одамларнинг ўз келажагига бўлган ишончининг муҳим омили сифатида қабул қилинади.

Ўзбекистонда амалга оширилаётган ислоҳотлар мувваффақияти, аҳоли турмуш даражаси ва ҳаёт сифатини ошириш бўйича эришилган ютуқлар ҳамда экспертилар ҳамжамияти томонидан кенг эътироф этилиб, холисона баҳоланмоқда.

2012 йилда Буюк Британияни халқаро миқёсда тан олинган Легатум институти ўзининг Фаровонлик ва ривожланиш индексида Ўзбекистонни дунё мамлакатлари орасида ҳақли равища 64-ўринга киритгани эътиборга лойиқдир.

Ижтимоий фаровонлик, жумладан, умр кўриш давомийлиги, оиласарнинг тинчлиги ва осоишишалиги, ишсизлик даражасининг пастлиги, ижтимоий инфратузилмадан фойдаланиш даражаси бўйича ҳам Ўзбекистон жамиятинида ўзгалар ҳавас қиладиган ўринни мустаҳкамлаш ким эгаллаб турибди.

Ҳеч шубҳасиз, халқимизнинг тинимсиз меҳнати, мардлиги ва матонати эвазига кўлга киритган бундай ютуқлардан ва мэрралардан ҳар қайсимиз бушиларни англашадиган ютуқлардан ва мушимизни баланд кўтариб яшашга ҳақлимиз.

Қадрли дўстлар! Биз 2013 йилни юртимизда «Обод турмуш йили» деб эълон килдик.

Аҳолимизнинг тинч-омон ҳаётини таъминлаш, унинг фаровонлигини ошириш, иктиносидётимизни изчил ривожлантириш, Ўзбекистонимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътибори ва позициясини юксалтириш, минақимизда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш бўйича ўз олдимизга кўяётган мақсадлар, миқёси ва кўламига кўра, халқимизнинг эзгу орзу-умидлари билан ҳамоҳангдир.

Шуни алоҳида таъкидлаб айтмоқчиман, 2013 йилда ва ундан кейинги йилларда дастурий мақсадларимизни амалга ошириш учун ўз салоҳ

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

Тақдим этилаётган, шунингдек сўнгги пайтда қабул қилинган бошқа ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан norma.uz сайтида танишиб чиқишингиз мумкин.

СУД ИЖРОЧИЛАРИ ТОИФАЛАРГА ЭГА БЎЛДИЛАР

Президентнинг 29.12.2012 йилдаги ПҚ-1900-сон қарори Суд қарорларини ижро этиш департаменти фаолияти самарадорлигини янада ошириш ва суд ижрочилари меҳнатини рағбатлантириши тақомиллаштиришга йўналтирилган.

Важарилаётган ишларнинг мураккаблиги, ҳажми ва самарадорлигини ҳисобга олган ҳолда суд ижрочиларининг туман (шаҳар) бўлимларига 1, 2 ва 3-тоифалар бериш тизими жорий этилди.

Тоифа	Бажарилаётган ишларнинг мураккаблиги, ҳажми ва самарадорлиги
1-тоифа	Ижро ҳужжатларининг ўртаси 15 мингтадан ортиқ, 250 мингдан ортиқ аҳолиси бўлган ҳудудга хизмат кўрсатувчи суд ижрочиларининг шаҳар ва туман бўлимлари
2-тоифа	Ижро ҳужжатларининг ўртаси 8 мингтадан ортиқ ҳамда 100 мингдан 250 мингтада аҳолиси бўлган ҳудудга хизмат кўрсатувчи суд ижрочиларининг туман бўлимлари
3-тоифа	Суд ижрочиларининг бошқа бўлимлари

Қарор билан тоифалаштирилган бўлимлар рўйхати тасдиқланди. Чунончи, Нукус шаҳридаги суд ижрочилари бўлими 1-тоифага, Кўнғирот туманидагиси – 2-тоифага, Тахиатош шаҳридагиси эса – 3-тоифага мансуб.

2013 йил 1 январдан бошлаб 1-тоифадаги туман (шаҳар) бўлимлари суд ижрочиларининг меҳнатига ҳақ тўлаш тариф разряди 2-тариф разрядига, 2-тоифадаги бўлимларда – 1-тариф разрядига оширилди. Ижро ҳужжатлари бўйича ундирилаётган маблағларнинг давлат даромадига қайтарилиши бўйича иш самарадорлиги учун суд ижрочиларининг лавозим маошига ойлик устама ҳақи миқдорлари белгиланди.

Суд департаменти марказий аппаратида суриштирув (суд қарорини бажармасликка, банд солинган мол-мulkни қонунга хилоф равишда тасарруф этишга, шунингдек вояга етмаган ёки меҳнатга лаёқатсиз шахсларни, ота-онани моддий таъминлашдан бўйин товлашга доир) ва маъмурий амалиёт бўлимлари, ахборот таъминоти ва мол-мulkни қидибув бўлими, шунингдек унинг ҳудудий (вилоят) бошқармаларида тегишли секторлар ташкил этилади.

ИПОТЕКА КРЕДИТИ ОЛГАНЛАРГА ИМТИЁЗ БЕРИЛДИ

Президентнинг 4.01.2013 йилдаги ПҚ-1902-сон қарори билан Қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар бўйича якка тартибдаги уй-жойлар қурилишининг 2013 йилги дастури тасдиқланди.

У Республика тижорат банкларининг ва Осиё тараққиёт банкининг имтиёзли ипотека кредитларини ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг мақсадли кредит линиясини жалб қилиш йўли билан амалга оширилади. Уй-жойларни қуриш давомида транспорт коммуникациялари ва ташки мұхандислик тармоқла-ри, ижтимоий ва бозор инфратузилмаси обьектлари қурилади.

Карор билан белгиланганидек, 2013 йил 1 январдан жисмоний шахслар, ушбу дастур доирасида, ипотека кредитини тўлаб бўлмагунга қадар, харид қилинган уй-жойлар бўйича мол-мulk солигини тўлашдан озод қилинадилар.

СУДЬЯЛАР ҚАНДАЙ ТАНЛАНАДИ?

Президентнинг 29.12.2012 йилдаги Ф-3949-сон Фармойиши билан Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Судьяларни танлаш ва лавозимларга тавсия этиш бўйича олий малака комиссияси тўғрисида низомнинг янги таҳрири тасдиқланди.

Ушбу Комиссия умумий юрисдикция судлари ва ҳужжатларининг судья кадрларини танлайди, тайёрлайди ва илгари суради, улар захирасини шакллантиради ва ҳар йили янгилайди. Судьяликка номзодлар захирасига 30 ёшдан кичик бўлмаган, олий юридик маълумотга эга, юридик ихтисослик бўйича камидаги 5 йиллик иш тажрибаси бўлган, салмоқли ҳаётий тажриба, обрў-нуфузга эга бўлган, тайёргарлик кўрган, юкори малакали юристлардан бўлган Ўзбекистон фуқаролари киритилиши мумкин.

Низом билан номзодларни илгари суриш, захираларни ўқитиш тартиби ва судьяларни тайёрлашга оид бошқа масалалар белгиланган.

АЁҚШЛАР ЧЕГИРМА ҚИЛА ОЛАДИЛАР

Президентнинг 25.12.2012 йилдаги ПҚ-1887-сон қарорига мувофиқ 2013 йил 1 январдан бошлаб «Ўзнефтмаҳсулот» АҚ нефть базалари автомобиль бензини ва дизель ёқилғисини автомобилларга ёқилғи куйиш шоҳобчаларига чегирманни ҳисобга олган ҳолда чакана нархларда реализация қиласи. Ушбу чегирма Вазирлар Маҳкамасининг 30.12.2012 йилдаги 375-сон қарорига мувофиқ «Ўзнефтмаҳсулот» АҚ нефть базалари АЁҚШларга реализация қиласидаги автомобилъ бензини ва дизель ёқилғиси чакана нархининг 12%ни ташкил этади.

ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИГА БАҲО ҚЎЯДИЛАР

Вазирлар Маҳкамасининг 29.12.2012 йилдаги 371-сон қарори билан Республика олий таълим муассасаларининг илмий ҳамда педагогик фаолияти даражаси ва сифатини ошириш мақсадида 2013 йилдан бошлаб олий таълим муассасалари рейтингини баҳолаш тизимини жорий этиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Республика олий таълим муассасалари рейтингини тузиш ва уни баҳолаш функцияси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест марказига юкланди, қуидагилар унинг асосий вазифалари этиб белгиланди:



олий ўқув юртларининг илмий-педагогик фаолияти даражаси ва сифатини характерловчи маълумотларни тизимли равишда тўплаш ва маълумотлар базасини шакллантириш, олинган кўрсаткичларни ишлаб чиқилган мезонларга мувофиқ баҳолаш асосида Республика олий таълим муассасалари рейтингини ҳар йили тузиш;

рейтинг тузиш услубиятини тақомиллаштириш; рейтинг баҳолари асосида Республика олий таълимни ривожлантиришнинг ҳолати тўғрисида ҳар йилги таҳлилий ахборотни тайёрлаш ва уни янада тақомиллаштириш бўйича аниқ тақлифлар билан бирга Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритиш; олий таълим муассасалари рейтингни натижаларини ҳар йили 1 мартача чоп этиш ва оммавий ахборот воситаларида кенг ёритиши.



ЯРМАРКА СОЛИҚ СОЛИНАДИГАН БАЗАНИ КАМАЙТИРАДИ

Вазирлар Маҳкамасининг 30.12.2012 йилдаги 377-сон қарори билан истеъмол бозорини максимал қондириш ва уни юкори сифатли, ракобатбардош маҳаллий товарлар билан бойитиш мақсадида замонавий маҳаллий ноозик-овқат истеъмол товарлари кўргазма-ярмаркаларини ўtkазиш маъқулланди.

Кўргазма-ярмаркаларни Ташкилий қўмита ўтказади. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига уларни ўтказиш учун зарур шарт-шароитларни, шу жумладан зарур савдо-кўргазма ускуналари билан жиҳозланган савдо мажмуаларида хоналарни бепул ажратиш йўли таъминлаш топширилди.

Бунда ҳужалик юритувчи субъектлар қилган харатлар юридик шахсларнинг солик солинадиган фойдасини аниқлашда чегириладиган реклама харатларига киради.

СОЛИҚЧИЛАР ҚАРЗЛАРНИ ҲИСОБДАН ЧИҚАРАДИЛАР

Вазирлар Маҳкамасининг 4.01.2013 йилдаги 1-сон қарори билан айrim ҳукумат қарорларига уларни Вазирлар Маҳкамасининг «Умидсиз солик қарзини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисида ги низомни тасдиқлаш ҳақида» ги қарорига (24.10.2012 йилдаги 307-сон) мувофиқлаштириш учун ўзgartiriшлар киритилди.

Чунончи, янгиланган Молия-ҳужалик фаолиятини амалга оширмаётган ва қонунчиликда белгиланган муддатларда ўзларининг устав жамғармаларини шакллантиришмаган корхоналарни тугатиш тартиби тўғрисидаги низомга (ВМнинг 3.07.1999 йилдаги 327-сон қарори билан тасдиқланган) мувофиқ, молия-ҳужалик фаолиятини амалга оширмаётган ва қонунчиликда белгиланган муддатда ўзларининг устав жамғармаларини шакллантиришмаган тугатилаётган корхоналарнинг маблағлари ва мол-мulkни етарли бўлмаган тақдирда, уларнинг бюджетга ва бюджетдан ташқари жамғармаларга мажбурий тўловлар бўйича тўланмаган қарзлари давлат солик ҳисобини органлари томонидан умидсиз солик қарзини ҳисобдан чиқариш учун белгиланган тартибда ҳисобдан чиқарилади (илгари ДСҚ тақдимномасига кўра Ҳисоб-китоблар механизмини тақомиллаштириш ва бюджетга тўловлар интизомини мустаҳкамлаш бўйича ҳукумат комиссияси қарор қабул қиласи эди). Шу сабабли ҳисобдан чиқарилган умидсиз солик қарзи суммаларининг ҳисобини энди Ҳукумат комиссияси эмас, ДСИ юритади.

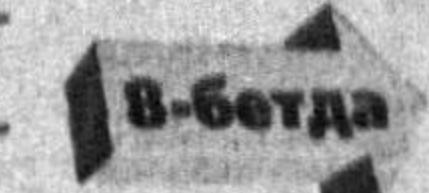
Муддати ўтказиб юборилган дебиторлик ва кредиторлик қарзларни қисқартириш ва бюджетта тўловлар интизомини мустаҳкамлаш бўйича Республика комиссиясининг ваколатларига ҳам тузатишлар киритилди. Энди у ҳужалик юритувчи субъектларнинг умидсиз дебиторлик ва кредиторлик қарзларининг статистика ҳисобини алоҳида юритиш масалаларини кўриб чиқади (илгари қарз борасидаги қарорларни Комиссиянинг ўзи қабул қиласи).

ОБОДОНЛАШТИРУВЧИЛАР ҚАЙТА ТАШКИЛ ЭТИЛДИ

Вазирлар Маҳкамасининг 10.01.2013 йилдаги 4-сон қарори билан Республика шаҳар ва туманларида фаолият юритувчи ободонлаштириш ташкилотлари (бўлинмалари) қайта ташкил этилди, улар негизида ободонлаштириш бошқармалари барпо этилди.

Уларнинг асосий вазифалари қуидагилар ҳисобланади:

кўчалар, скверлар, хиёбонлар, ёдгорлик мажмуалари ва умумий фойдалани-



ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

7-бетда

ладиган бошқа кўкарамзор зоналарни кўкарамзорлашириш, дов-дарахтларни парвариш қилиш, уларнинг зараркунандалари ва касалликларига қарши курашиш; йўл-кўпrik хўжалигини ва хўжаликларо қишлоқ автомобиль йўлларини сақлаш, мукаммал ва жорий таъмиглаш; дренаж хўжалигини ва фавороларни сақлаш, мукаммал, жорий таъмиглаш ва улардан фойдаланиш бўйича бошқа ишлар; электр энергиясини тежаш мақсадида замонавий асбоб-ускуналар ва технологияларни жорий этган ҳолда йўллар ва кўчаларнинг ташки ёритиш тармоқларини сақлаш, мукаммал ва жорий таъмиглаш ҳамда улардан фойдаланиш бўйича бошқа ишлар; назоратсиз, шу жумладан эгасиз итлар, мушуклар ва йиртқич ҳайвонларни ветеринария-санитария қоидаларига риоя қилган ҳолда тутиш ва давлат ветеринария бўлимларига олиб келиш; дағн этиш жойлари (қабристонлар) ва қабр устига ўрнатилган ёдгорликларни сақлаш ва улардан фойдаланиш; мавсумий талабларни ҳисобга олган ҳолда ободонлаштириш объектларини санитария жиҳатидан тозалаш.

Қарор билан Шаҳарлар ва туманлар ободонлаштириш бошқармалари тўғрисида намунавий низом тасдиқланди.

АКЦИЗ МАРКАЛАРИ УЧУН БОСМА ФАБРИКАГА

Молия вазирлиги, ДСҚ ва ДБҚнинг қарори (9.01.2013 йилдаги 589-7-сон) билан Ўзбекистон Республикасида тамаки маҳсулотлари ва алкоголли ичимликларга акциз маркаларини кўллаш тартиби тўғрисидаги йўриқнома Президентнинг «Статистик, солик, молиявий ҳисботларни, лицензияланадиган фаолият турларини ва рухсат бериш тартиб-таомилларини тубдан кисқартириш чоратадбирлари тўғрисида»ги Фармонига (16.07.2012 йилдаги ПФ-4453-сон) мувофиқлаштирилди.

Ўзгартиришлар билан белгиланишича, маркалана-диган акцизли маҳсулот ишлаб чиқарувчи корхоналар эндилиқда «Давлат белгиси» ДИЧБнинг Тошкент босма фабрикасига турлари бўйича акцизли маркаларнинг зарур миқдорини харид қилишга буюрманома билан, унинг ҳисобварафига алкоголли маҳсулот учун акциз маркалари буюртиилаётган миқдори номинал қийматининг 50% ва тамаки маҳсулотлари учун акциз маркаларининг тўлиқ номинал қийматини ўтказгандан кейин, бевосита мурожаат этишлари мумкин (илгари улар ўз ДСИларига буюртма ва акциз маркалари номинал қийматининг 50% тўланганлигини тасдиқловчи ҳуж-

жатлар билан мурожаат қилишлари, фақат буюртирилаётган миқдордаги акциз маркалари ҳисобга қабул қилинганлиги ҳақида буюртманомага белги қўйилгандан кейин «Давлат белгиси» ДИЧБ босма фабрикасига мурожаат қилиш мумкин эди).

Акциз маркаларини олиш тартибида ҳам тузатиш киритилди. Эндилиқда «Агробанк» ОАТБнинг минтақавий бўлинмалари уларни ишлаб чиқарувчи корхоналарга берадилар, импортчиларга эса уларни аввалгидек ДБҚ худудий органлари берадилар. Акциз маркаларини Ўзбекистондан олиб чиқишига ДБҚ худудий органларининг рухсатномасини олиш талаби бекор қилинди. Импорт қилинадиган акцизли товарларни импортчилар акциз маркалари сотиб олинган ва рўйхатдан ўтказилган минтақагагина божхона расмийлаштируви учун олиб кирадилар.

Акцизли товарларни ишлаб чиқарувчи корхоналар ва импортчиларнинг акциз маркалари ҳаракати тўғрисида ҳисбот тақдим этиш муддати ҳам ўзгартирилди. Эндилиқда у ДСИ ёки ДБҚ худудий органига ҳар чоракда, ҳисбот чорагидан кейинги ойнинг 5-кунидан кечиктирмай тақдим этилади (илгари ўтган ойдан кейинги ойнинг ҳар биринчи кунида тақдим этилар эди).

2013 йил 19 январдан кучга киради.

Амалий ахборот

МАҲАЛЛИЙ БЮДЖЕТГА ЙЎНАЛТИРИЛАДИ

Тошкент шаҳар Халқ депутатлари кенгашининг 28.12.2012 йилдаги қарори билан 2013 йилга Тошкент шаҳри бўйича маҳаллий соликлар ва йигимларнинг қўйидаги ставкалари тасдиқланди:

- ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш солиғи - соғф фойданинг 8%;
- транспорт воситалари учун бензин, дизель ёқилғисини истеъмол қилганлик учун солик - 1 литрига 240 сўм;
- транспорт воситалари учун суютирилган газ истеъмол қилганлик учун солик - 1 литрига 165 сўм;
- транспорт воситалари учун сиқилган газ истеъмол қилганлик учун солик - 1 куб метрига 200 сўм;
- алкоголли маҳсулотни чакана сотиш ҳуқуқи, шу жумладан умумий овқатланиш корхоналари томонидан реализация қилганлик учун йигим - 1 ой савдо қилганлик учун ЭКИХнинг 5 баравари;

- қимматбаҳо металлар ва улардан ясалган буюмларни реализация қилганлик учун йигим - 1 ой савдо қилганлик учун ЭКИХнинг 3,5 баравари;

- автотранспорт воситаларини вақтинча сақлаш пуллик хизматларини кўрсатиш ҳуқуқи учун йигим - ойига ЭКИХнинг 6 баравари.

Деярли барча ставкалар Президентнинг «Ўзбекистон Республикасининг 2013 йилги асосий макроиқтисодий кўрсатичлари прогнози ва Давлат бюджети



параметрлари тўғрисида»ги қарорига (25.12.2012 йилдаги ПҚ-1887-сон) 21-илова билан тасдиқланган энг юқори ставкаларга мувофиқ келади. Автотранспорт воситаларини вақтинча сақлаш пуллик хизматларини кўрсатиш ҳуқуқи учун йигим бундан мустасно, у пойтахтда энг юқори ставкадан ЭКИХнинг 2 баравари миқдорида паст этиб белгиланган.

ДАВЛАТ КЎЧМАС МУЛКИ ИЖАРАСИ ҚИММАТЛАШДИ

2012 йил 30 декабрда пойтахтимиз ҳокими 2013 йил 1 январдан бошлаб қўлланадиган Тошкент шаҳридаги давлат кўчмас мулкидан фойдаланганлик учун ижара ҳақининг янги энг кам ставкаларини тасдиқлади.

Масалан, кимё саноатида фойдаланиш учун ижарага олинидиган майдонларнинг ижара ҳақи ставкаси 2013 йилда 1 кв.м учун 2 500 сўмни ташкил этади (2012 йилда 2 200 сўм эди). Улгуржи савдода давлат кўчмас мулкидан фойдаланганлик учун ижара ҳақи 1 кв.м учун 8 500 сўмдан 10 000 сўмга оширилди.

Давлатга тегишли бино ва хоналарда жойлашган бюджет ташкилотлари учун Вазирлар Махкамасининг «Давлат мулкини ижарага бериш тартибини тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори (8.04.2009 йилдаги 102-сон) билан белгиланган ижара

ҳақининг ноль даражали ставкаси сақланади.

Ёпиқ ҳарбий шаҳарчалар, ҳарбий қисмлар ва муассасалар ҳудудидаги давлат кўчмас мулкидан фойдаланганлик учун республика Мудофаа вазирлиги савдо бошқармаси таркибий бўлинмаларида ҳам ижара ҳақининг ноль даражали ставкасини кўллашга рухсат берилди.

Ҳоким ижара ҳақини ҳисоблаб ёзиш тартибини ҳам тасдиқлади.

Унга кўра ижара ҳақи ставкаларига нисбатан қўлланадиган ҳудудий зоналарнинг оширувчи коэффициентлари (уларнинг чегаралари ер солигини тўлаш

бўйича зоналар чегаралари билан мос тушади) аввалгидек қолди.

Бино турига қараб қўлланадиган коэффициентлар орасига рекламани жойлаштирганлик учун бино ва иншоотлар олд қисмларидан фойдаланганлик учун 0,2 коэффициенти қўшилди. Тошкент шаҳар ҳокимлигининг реклама ва ахборот фаолияти комиссияси тасдиқлаган ва тавсия этган ижтимоий reklamani бино олд қисмida жойлаштирувчи ижарачи уни жойлаштириш муддатига ижара ҳақини тўлашдан озод этилади. Бино турига кўра бошқа коэффициентларининг микдорлари, ёндош ҳудуддан фойдаланганлик учун коэффициент каби сақланган.

Кулагийлик коэффициентла-ри оширилди. Метро станциясидан 200 метр радиусда жой-



лашган кўчмас мулкдан тижорат мақсадида фойдаланганда коэффициент 0,8 ни ташкил этади (2012 йилда - 0,7), асосий ҳаракат кўчаларида - 0,7 (2012 йилда - 0,6). Давлат объектларига ижара ҳақини ҳисоблаб ёзишда қўшимча коэффициент қўлланадиган Тошкентнинг марказий кўчалари рўйхати ҳоким қарорининг 3-иловасида келтирилган.

2013 йилда пойтахтдаги давлат кўчмас мулкига ижара ҳақи ставкалари молия ва иқтисодиёт вазирликлари ҳамда давлат рақобат қўмитаси билан келишилган.

Эслатиб ўтамиз, амал қилиш муддати келаси йилга ўтадиган шартномага кўра ижарага олинидиган давлат кўчмас мулки учун шу йилдаги ижара ҳақи унга белгиланган энг кам ставкалардан келиб чиқиб ҳисобланади. Пойтахт ҳокимлиги биноларидан фойдаланиш департаменти тасарруфидаги объектларни ижарага бериш ҳақидаги иккى томонлама шартномаларга **маъмурӣ бинолар фондини таъмирлашга қўшимча 30 фоизлик тўловлар** ҳам киритилган.

Елена ЕРМОХИНА, эксперт-юристимиз.

ҲУЖЖАТ ЎЗ ВАҚТИДА ТАҚДИМ ЭТИЛСА ЯХШИ

ИШНИНГ МОҲИЯТИ

«Г» МЧЖ ҚҚ ўтган йил январида чет эл компанияси билан кўп функцияли агрегат – кичик юк машинасини етказиб беришга шартнома тузди. 15 майда корхона унга «Эркин муомалага чиқаруш» божхона режимида божхона юк декларациясini расмийлаштириди ва 12 309 858 сўм божхона божини тўлади.

«Бож тарифи тўғрисида»ги Қонуннинг¹ 33-моддасида чет эллик инвесторлар ва чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналарга ўзлари-

нинг ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун олиб кириладиган мол-мулк учун божхона божидан озод қилиш тарзида имтиёз назарда тутилган. Уни кўллаш учун «Г» МЧЖ 14 июня «Ўзбекэкспертиза» ОАЖ томонидан берилган, кичик юк машинаси ўзининг ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун олиб кирилганинги тасдиқлайдиган сертификат олди.

6 июляда у Давлат божхона қўмитасининг Тошкент шаҳри бўйича бошқармасига (бундан кейин – ДБҚБ)

тўланган божхона хизматларини қайтариш тўғрисида хат ва сертификат юборди. ДБҚБ тўловларни қайтаришдан бош тортуб, буни БЮДни расмийлаштириш пайтида тегишли сертификат тақдим этилмаганлиги билан далиллади. «Г» МЧЖ ҚҚ (бундан кейин – Даъвогар) Тошкент шаҳар Хўжалик судига ДБҚБдан (бундан кейин – Жавобгар) ўз фойдасига 12 309 858 сўм божхона божи ва 2 461 971 сўм ортиқча тўланган ККСни ундириш даъвоси билан мурожаат қилди.

ДАЪВОГАРНИНГ ПОЗИЦИЯСИ

136-сон Низомнинг 17-бандида белгиланишича, сертификат мол-мулк Ўзбекистон Республикаси давлат чегарасидан ўтган кундан бошлаб **12 ойдан кечикмай берилиши мумкин**. Даъвогар сертификатни кичик юк машинаси олиб кирилгандан кейин бир ойдан кейин олган ва у **тўланган божхона божини қайтариш ҳукуқини тасдиқлайдиган ҳужжат ҳисобланади**.

Агар 136-сон Низомда сертификатни божхона органига божхона ҳужжатларини расмийлаштиришгача ёки ундан кейин тақдим этиш тартиби кўрсатилмаган бўлса, чет эллик инвестор уни **исталган вақтда** тақдим этиш ҳукуқига эгадир. Мазкур ҳукуқ Президентнинг 24.08.2011 йилдаги ПФ-4354-сон Фармони қоидаларидан келиб чиқади, унда белгиланишича, тадбиркорлик субъектларининг барча даражадаги давлат бошқарув органлари, ҳукуқни сақлаш ва назорат органлари, тижорат банклари билан ўзаро муносабатларида тадбиркорлар ҳукуқларининг устуворлиги принципи амал қиласи, унга мувофиқ **меъёрий-ҳукуқий ҳужжатларнинг**

барча бартараф этилмайдиган зиддиятлари ва ноаниклиари тадбиркорлар фойдасига талқин қилинади.

Рад этиш учун асос сифатида Божхона кодекси (БК)нинг 4-моддасини кўллаш ДБҚБнинг жуда кўпол хатосидир, чунки БЮД расмийлаштирилган кунда «Бож тарифи тўғрисида»ги Қонуннинг 33-моддаси амал қиласи, унда чет эллик инвесторлар ва чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналарни улар ўзларининг ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун олиб кириладиган мол-мулкни божхона божидан озод қилиш тарзидаги имтиёз назарда тутилади ва сертификат олиш тартибини белгилаган 136-сон Низом ҳам амал қиласи.

БЮД расмийлаштирилганда 6 582 257 сўм ККС ҳам тўланган. БК 106-моддасининг иккинчи қисмига кўра эса, «кўшилган қиймат солигини ҳисоблаб чиқариш учун товарнинг божхона қиймати асос бўлиб, унга тўланиши лозим бўлган бож қўшилади». Бинобарин, божхона қиймати ошганлиги туфайли божхона божи суммасига тўланган 2 461 971 сўм ККС қайтарилиши керак.

ЖАВОБГАРНИНГ ПОЗИЦИЯСИ

Даъвогар сертификатни БЮД расмийлаштирилганидан кейин тақдим этган, БКнинг 4-моддасига биноан эса, божхона ишида божхона органи божхона декларациясини ва бошқа ҳужжатларни қабул қилиб олаётган куни амалда бўлган қонун ҳужжатлари қўлланилади, қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Хорижий инвесторлар ва хорижий инвестициялар иштиро-

кидаги корхоналар томонидан ўз ишлаб чиқариш эҳтиёжлари учун олиб келинаётган мол-мулкни аниқлаш тартиби тўғрисида низомда² (бундан кейин – 136-сон Низом) сертификат божхона органига қайси вақтда тақдим этилиши кераклиги кўрсатилмаган.

Юқорида баён этилганлар сабабли божхона божи тўлашдан озод қилиш бўйича имтиёзларни қўллаган ҳолда БЮДни қайта расмийлаштириш имкони мавжуд эмас.

СУДНИНГ ҚАРОРИ

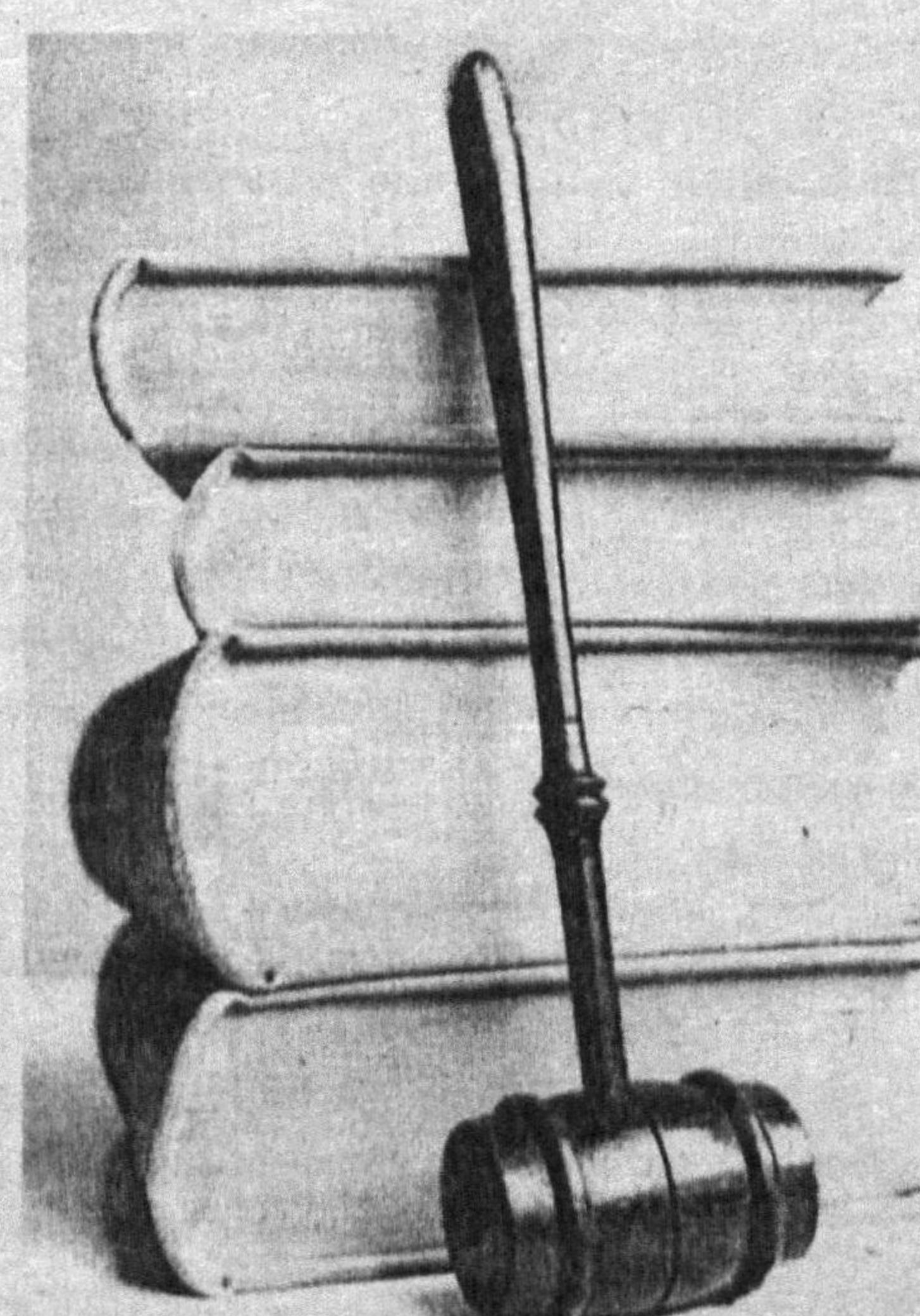
Биринчи инстанция суди иш бўйича далилларни ўрганиб, иккала тарафнинг фикрларини тинглаб, қуидаги асосларга кўра даъво талабларини қондиришни рад этиш тўғрисида қарор қабул қиласи.

«Бож тарифи тўғрисида»ги Қонуннинг 33-моддаси ва 136-сон Низом нормаларида божхона расмийлаштирувидан кейин сертификатни тақдим этиш илгари тўланган божхона божини қайтариш учун асос бўлиб хизмат қилиши белгиланмаган.

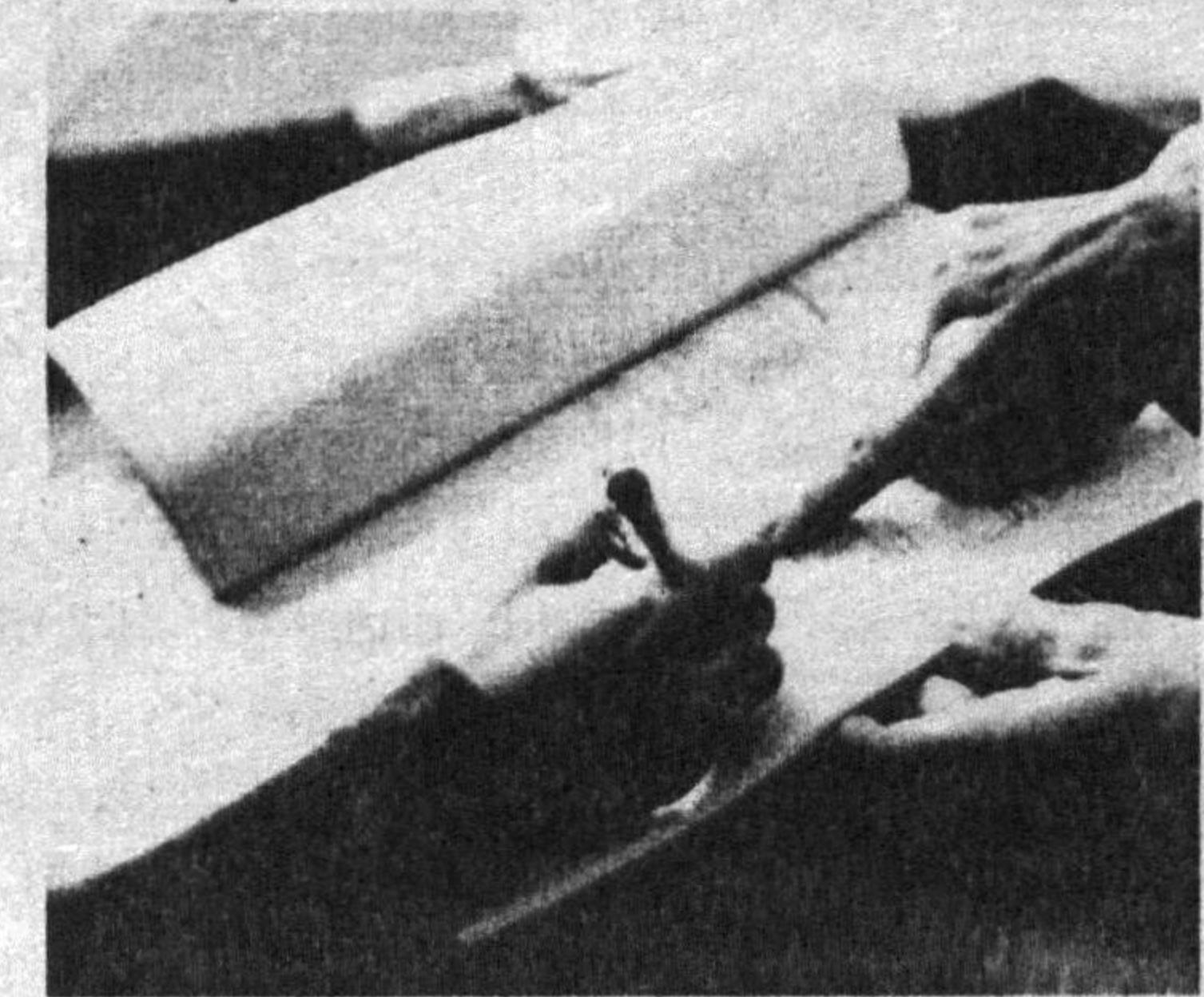
Имтиёз бериш масаласи товарларнинг уни қўллаш ҳукуқини тасдиқлайдиган ҳужжатлар асосида божхона расмийлаштируви чоғида ҳал қилинади. Божхона

расмийлаштируви пайтида уларнинг йўқлиги имтиёзни қўллаш учун асосларнинг мавжуд эмаслигини англаради.

Шу тариқа, мазкур иш бўйича имтиёз ҳукуқининг бор-йўқлигини эмас, балки илгари тўланган бож суммасини қайtариш учун асос бор-йўқлигини белгилаш зарур. Қонун ҳужжатларида олиб кирилган товарлар бўйича илгари тўланган бож суммасини қайtариш учун асослар қайд этилмаганлигини, уларнинг божхона расмийлаштируви чоғида имтиёз қўлланмаганлигини ҳисобга олиб, суд Даъвогарнинг талабини қондиришини мумкин деб топмади.



ЮРИСТНИНГ ШАРХИ



Бизнинг фикримизча, мазкур низом бундай ҳолатлар қонун ҳужжатларида **етарлича тартибга солинмаганлиги** туфайли юзага келган. Баён этилганга ўхшаш ҳолларда чет эллик инвесторлар ва чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналар кўрадиган зарар республикада қуай инвестиция мухитини барпо этишга салбий таъсир **кўрсатади**.

Мазкур ҳолда ҳукуқни тасдиқлаш ва божхона божларини тўлашдан озод қилиш тарзидаги имтиёзни қўллаш учун **сертификат** ва бошқа ҳужжатларни **божхона органига тақдим этиш пайтини** қонун ҳужжатларида аниқлаштириш мақсадга мувофиқ бўларди. Мазкур масалани ҳал этиш зарурлигини божхона органлари, судлар ва бошқа давлат органлари ҳам қўллаб-куватлаяптилар, зеро уларнинг фаолияти **таксимилларга эмас**, балки ҳаракатнинг аниқ тартибини белгилайдиган меъёрий-ҳукуқий ҳужжатларга асосланиши керак.

Қонун ҳужжатларида бундай ҳолатлар етарлича тартибга солинмаганлиги боис чет эллик инвесторларнинг ҳукуқ ва манфаатлари бузилиши мумкин, улар мурайян вазиятда қонун ҳужжатлари билан белгиланган ҳаракат қилишнинг аниқ ва қатъий механизмига эга бўлмаганликлари сабабли ҳукуқ меъёrlарини ўзла-рича тушунишдан келиб чиқиб ҳаракат қилишлари мумкин, бу эса давлат органлари мансабдор шахсларининг талқинига мос келмаслиги мумкин.

Алишер УБАЙДУЛЛАЕВ,
«VICTORY YURCONSALT»
МЧЖ юристконсультанти.

ҮЗ УЛУШИМНИ СОТАМАН

Акциядорлик компанияси иккى муассисга эга. Акцияларнинг 76%и уларнинг бирига, 24%и бошқасига тегиши. Иккинчи муассис үз улушкин учинчі шахсга сотмоқчи. Бунинг учун нима қилиш керак?

- Саволингизга жавоб күп жиһатдан акциядорлик жамияттинг шакли¹ ва унинг таъсис хужжатлари – устав ва таъсис шартномасига боғлиқ.

Агар АЖ ёпік жамият бўлса, улушкин учинчі шахсга сотиш жамияттинг таъсис хужжатларида назарда тутилган шартларга мувофиқ, агар уларда бундай шартлар бўлмаса – акциядорлар умумий йигилишининг қарорига мувофиқ амалга оширилади. «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг хукуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Конун² (бундан кейин – 223-1-сон Конун) 36-моддасининг иккинчи қисмига мувофиқ ёпік акцияларни чекланмаган доирадаги шахсларга сотиб олишлари учун таклиф қилишга ҳақли эмас. Мазкур ҳолда қимматли қоғозларни хусусий йўсунда жойлаштириш (олдиндан маълум бўлган, сони чекланган инвесторлар орасида ёпік обуна қилиш, оммавий эълон бермаган ва реклама кампанияси ўтказмаган ҳолда)

¹Фуқаролик кодексининг 65, 66-моддалари; «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг хукуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Конун (26.04.1996 йилдаги 223-1-сон) 6, 7-моддалари.

²26.04.1996 йилдаги 223-1-сон.

³32.07.2008 йилдаги ЎРК-163-сон.

⁴Билдиришномада жойлаштирилдиган акцияларнинг сони (шу жумладан уларни ҳарид қилишнинг устувор хукуқидан фойдаланган тақдирда жамият акциядорлари уларни жойлаштириш нархи), ҳар бир акциядор ҳарид қилишга ҳақли бўлган акциялар сонини белгилаш тартиби, акциядор ушбу хукуқининг амал қилиш муддати ва уни амалга ошириш тартиби тўғрисидаги маълумотлар бўлиши керак.

кўлланади («Кимматли қоғозлар бозори тўғрисида»ги Конун³ 14-моддасининг иккинчи қисми).

Бунда ЁАЖ акциядорлари ушбу жамияттинг бошқа акциядорлари сотаётган акцияларни учинчі шахсга таклиф этилаётган нархда ва шартларда, уларнинг ҳар бирiga тегиши акциялар сонига мутаносиб рaviшда имтиёзли олиш хуқуқига, агар жамият уставида мазкур хуқуқни амалга оширишнинг бошқача тартиби назарда тутилмаган бўлса, эга бўлади (223-1-сон Конун 7-моддасининг учинчі қисми).

Акциядорлар сотаётган акцияларни сотиб олишда имтиёзли хуқуқдан фойдаланиш тартиби, муддати жамият уставида белгилаб қўйилади. Имтиёзли хуқуқдан фойдаланиш муддати акциялар савдога қўйилган пайтдан бошлаб 30 кундан кам ва 60 кундан кўп бўлиши мумкин эмас (223-1-сон Конун 7-моддасининг тўртинчи қисми).

Шу тариқа, үз акцияларни учинчі шахсга сотиш учун ЁАЖ акциядори:

үз нияти тўғрисида жамиятни (ижроия органи тимсолида) ва бошқа акциядорни ёзма рaviшда хабардор қилиши⁴;

шундан сўнг умумий йигилиш қарори билан бошқа акциядорнинг сотилаётган акцияларни сотиб олишга устувор хуқуқини рад этишини мустаҳкамлаши (рад этилган тақдирда);

сўнгра учинчі шахс билан тегиши олди-сотди битимини ёзма raviшда расмийлаштириши ва уни белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказиши шарт.

Кейин эса жамияттинг ўзи тақдим этилган хужжатлар асосида ўзгаришишларни акциядорлар реестрига киритиши ва тегиши маълумотларни Марказий депозитарийга юбориши шарт.

Бироқ бошқа акциядор ўзининг устувор хуқуқини тўлиқ ёки қисман амалга оширишга ҳақли эканлигини унутмаслик керак. Бунинг учун у акцияларни жойлаштириш санасидан олдинги кундан кечиқтирмай жамиятга акцияларни ҳарид қилиш тўғрисида ёзма ариза юбориши керак. Унда қўйидагилар кўрсатилиши лозим: акциядорнинг фамилияси, исм-шарифи (жисмоний шахс учун) ёки номи (юридик шахс учун), яшаш жойи (жойлашган ери), у ҳарид қилаётган акциялар сони.

Колган ҳолларда жамияттинг

таъсис хужжатларига мувофиқ ҳаракат қилишни тавсия этамиз.

Агар акциядорлик жамияти очик жамият бўлса, акцияларни жойлаштириш усуллари (очик ёки ёпік обуна) унинг устави билан, унда бундай кўрсатмалар бўлмагандан – акциядорлар умумий йигилишининг қарори билан белгиланади. Агар АЖ уставида ҳам, акциядорлар умумий йигилишининг қарорида ҳам акциялар ва жамияттинг акцияларга айрибошланадиган қимматли қоғозларини жойлаштириш усули тўғрисида кўрсатмалар бўлмаса, уларни факат очик обуна воситасида (223-1-сон Конун 36-моддасининг иккинчи қисми), яъни акцияларни рекламадан фойдаланган ҳолда инвесторларнинг чекланмаган сони ўртасида оммавий жойлаштириш орқали («Кимматли қоғозлар бозори тўғрисида»ги Конун 14-моддасининг иккинчи қисми) жойлаштириш мумкин.

Жамият уставида акциядорларнинг акцияларни уларга тегиши АЖ овоз берувчи акциялари сонига мутаносиб raviшда ҳарид қилишга устувор хуқуқи ҳам назарда тутилиши мумкин. Мазкур ҳолда бундай хуқуқни кўлламаслик тўғрисида қарор (қарорнинг ўзи амал қиладиган муддатни кўрсатган ҳолда) акциядорлар умумий йигилиши томонидан унда иштирок этиётган овоз берувчи акциялар эгалари овозларининг кўпчилиги билан қабул қилиниши мумкин. Мазкур қарор умумий йигилиш белгилаган муддат давомида, аммо у қабул қилинган пайтдан эътиборан кўпи

билин бир йил давомида амал килади (223-1-сон Конун 39-моддаси).

Шу тариқа, агар уставда ёки акциядорлар умумий йигилишининг қарорида акцияларни жойлаштиришнинг очик обунаси назарда тутилган ва уларни ҳарид қилишга бошқа акциядорларнинг устувор хуқуқи мавжуд бўлмаса, уларни сотмоқчи бўлган акциялар эгаси мустакил raviшда ёки фонд биржаси, шунингдек қимматли қоғозларни жойлаштиришнинг қарорида акцияларни чекланмаган бўлмаса, уларни факат очик обуна воситасида (223-1-сон Конун 36-моддасининг иккинчи қисми), яъни акцияларни рекламадан фойдаланган ҳолда инвесторларнинг чекланмаган сони ўртасида оммавий жойлаштириш орқали («Кимматли қоғозлар бозори тўғрисида»ги Конун 14-моддасининг иккинчи қисми) жойлаштириш мумкин.

Агар уставда ёки акциядорлар умумий йигилишининг қарорида уларни ҳарид қилишга акцияларни чекланмаган бўлмаса, уларни факат очик обуна воситасида (223-1-сон Конун 36-моддасининг иккинчи қисми) жойлаштириш мумкин.

РАД ЭТИШ МУМКИН ЭМАС – ТАСДИҚЛАНСИН

Бизнинг МЧЖ муассисларидан бири – жисмоний шахс устав фондидағи ўзининг 10 фоизлик улушкини бошқа муассисга – 90 фоизлик улуш эгаси бўлган юридик шахсга сотишга қарор қилди. Бироқ нотариус улуш олди-сотди шартномасини тасдиқландан бош тортиб, буни бундай битимларни нотариал тасдиқлаш уставда назарда тутилмаганилиги билан далиллаяти. Шу туфайли биз жамият таъсис хужжатларига ўзгаришишларни рўйхатдан ўтказа олмаяпмиз. Мазкур ҳолда нима қилиш керак? Нотариуснинг ҳаракатлари қанчалик асосли?

– Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш, ҳисобга қўйиш ва рухсат берувчи хужжатларни расмийлаштириш тартиби тўғрисида низомнинг¹ 72-бандига мувофиқ сизнинг МЧЖ иштирокчиларнинг умумий йигилиши томонидан тегиши қарор қабул қилинган пайтдан бошлаб 1 ой мобайнида рўйхатдан ўтказувчи органга келиб ёки почта алоқаси орқали қўйидаги хужжатларни тақдим этишлари керак: ариза; иштирокчиларнинг умумий йигилишининг таъсис хужжатларига ўзгаришиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қарори; ўзгаришиш ва қўшимчалар матнининг ваколатли шахс

томонидан имзоланган ва тадбиркорлик субъекти мухри билан тасдиқланган иккى нусхаси; давлат божи белгиланган миқдори тўланганлиги ҳақида банк тўлови хужжати; мазкур улушкининг ўтишини тасдиқлайдиган хужжатлар (шартнома, хат ва ҳоказо).

«Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида»ги Конуннинг² 20-моддаси тўқишинчи қисмига кўра жамият устав фондидағи улушдан бошқа шахснинг фойдасига воз кечиш, агар уни нотариал шаклда амалга ошириш тўғрисидаги талаб МЧЖнинг уставида назарда тутилган бўлмаса, оддий ёзма шаклда амалга оширилиши керак.

Шу тариқа, таъсис хужжатларига ўзгаришишларни рўйхатдан ўтказиш учун олди-сотди шартномасини нотариал тасдиқлаш талаб қилинмайди. Бироқ биз улуш олди-сотдиси шартномасидаги иштирокчи – жисмоний шахснинг имзосини Нотариуслар томонидан но-

тирил ҳаракатларни амалга ошириш тартиби тўғрисида йўриқнома³ III бобининг 25-параграфида белгиланган тартибда нотариал тасдиқлашни тавсия киласиз. Шу тариқа, иштирокчилар ва жамият ўзларини келгусида эҳтимол тутилган ихтилофлардан ҳимоя қиладилар.

Нотариуснинг ҳаракатларига келсак, афсуски, бундай вазият тез-тез учраб туради. «Нотариат тўғрисида»ги Конуннинг⁴ 38-моддасига мувофиқ нотариус қўйидаги ҳоллардагина нотариал ҳаракатни амалга ошириши рад этишга ҳақли, агар:

бундай ҳаракатни амалга ошириш қонунга зид бўлса; бу ҳаракат бошқа нотариус томонидан амалга оширилиши керак бўлса;

муомалага лаёқатсиз фуқаро ёхуд зарур ваколатлари бўлмаган вакил нотариал ҳаракатни амалга ошириши сўраб мурожаат қилган бўлса;

юридик шахс номидан амалга ошириладиган битим унинг уставида ёки низомида кўрсатилган мақсадларга зид бўлса;

нотариал ҳаракатни амалга ошириш учун тақдим этилаётган хужжатлар қонун хужжатлари талабларига мувофиқ бўлмаса;

Агар сизнинг битимингиз юқорида кўрсатилган шартларнинг бирор тасдиқлайдиги мувофиқ бўлмаса, нотариуснинг ҳаракатларни тартиби тўғри эмас ва у илтимосингизга кўра рад этиш сабабларини ёзма raviшда баён этиши ва ундан шикоят қилиш тартибини тушунтириши керак. Сиз эса исталган вақтда нотариал идора жойлашган ердаги судга ёки Адлия вазирилигига нотариал ҳаракат содир этилиши рад этилганлиги тўғрисида шикоят қилиш хуқуқига эгасиз.

¹ВМнинг 20.08.2003 йилдаги 357-сон қарори билан тасдиқланган.

²26.12.2001 йилдаги 310-II-сон.

³Адлия вазирининг АВ томонидан 30.03.2010 йилда 2090-сон билан рўйхатдан ўтказилган бўйруғи билан тасдиқланган.

⁴26.12.1996 йилдаги 343-I-сон.

МАГИСТР УЧУН ЯНГИ ҚОИДАЛАР

Талабалар магистратурда таълим олишнинг янги қоидалари тасдиқланганлиги тўғрисида гапиришяпти. Бу борада матбуотда ҳеч қандай ҳужжатларни учратмадик. Ана шу гап-сўзлар ҳақиқатга қанчалик тўғри келади?

Агар шундай ҳужжат қабул қилинган бўлса, у магистрлик унвонини олиш тартибига қандай ўзгартаришлар киритади?

Р.Назаров, талаба.



- Ҳақиқатан ҳам, ўтган йилнинг охрида олий таълим муассасаларининг магистрлик бўлинмаларида ўқишга доир талабларни тубдан ўзгартирадиган янги ҳужжат кучга кирди. **Олий ва ўрта маҳсус таълим вазири ўз бўйруғи билан (АВ томонидан 18.12.2012 йилда 2405-сон билан рўйхатдан ўтказилган, 2012 йил 28 декабрдан кучга кирган) янги Магистратура тўғрисидаги низомни тасдиқлади.** Унда магистрант талабанинг шахсий календарь иш режаси на- муавий шакли келтирилган. Унга 4 қисмдан (ўкув ва ўкув-услубий ишлар; илмий-тадқиқот ишлари; илмий-педагогик ишлар ва малакавий амалиёт фаолияти) иборат иш режаси ва **магистрлик диссертациясини бажаришнинг календарь режаси** киради. Энди талаба амалиёт бўйича алоҳида кундалик юритиш ва унга доир ҳисббот топшириш мажбуриятидан озод қилинган (**илгари олий ўкув юртида талабаларнинг педагогик ва малакавий амалиётини назорат қилиш учун унинг раҳбари тайинланган**, у ҳар ҳафтада кафедра мажлисида амалиётни ўташ ҳисботини тақдим этган, талаба эса уни тугатгандан кейин кафедрага амалиёт бўйича кундалик ва ҳисббот топширган). Бироқ талаба иш режасининг **бажарилиши бўйича ҳар ойда (илгари – семестрда 2 марта) кафедра йи- филишида ҳисббот берishi керак.**

Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлиги апрель-май ойларида талабалар фаолиятининг самарадорлиги мониторингини олиб бориши керак. Хусусан, у 1-курсда битта илмий мақола ёки тезис, 2-курсда камидаги 2 та илмий мақола ёки тезис чоп этириши лозим. Мониторинг натижалари бўйича олий ўкув юрти талабанинг иш режасига (бундан битириувчи курслар мустасно) ўзгартаришлар киритади.

Магистрлик диссертацияларини тайёрлаш ва ҳимоя қилишга талаблар белгиланди. Энди диссертация мавзуси тасдиқланади ва илмий раҳбарлар 1-ўкув йилининг октябрь-ноябрь ойларида ректор бўйруғи билан тайинланади (**илгари диссертация ишларининг мавзулари талабаларга биринчи ўкув йили иккичи семестрининг дастлабки 2 ҳафтасида тақдим этилган**). Ушбу маълумотлар олий таълим муассасасининг сайтида жойлаштирилади. Улар ўзгарган тақдирда эса сайтда бир ҳафта ичida янгиланади.

Низомда магистрлик диссертаци- ясининг титул вараги, аннотацияси, мундарижаси ва фойдаланилган адабиётлар рўйхатининг намунавий шакли келтирилган.

Диссертацияning асосий қисми камидаги 3 бобдан иборат бўлиши керак. Унда тадқиқотнинг асосий масалалари тўлиқ

ёритилади ва унинг натижалари бўйича қилинган холосалар келтирилади. Холосада тадқиқот натижаларининг илмий ва амалий аҳамияти, тадқиқот муаммосининг ечими кўрсатилиши лозим. Ушбу қисм 4 саҳифадан ошмаслиги керак.

Иловаларнинг ҳажми диссертация умумий ҳажмининг 1/3 қисмидан ошмаслиги лозим. **Диссертациянинг энг кўп ҳажми** (титул вараг, мундарижа, фойдаланилган адабиётлар рўйхати ва иловалардан ташқари) **80 бетдан ошмаслиги керак.**

Аввал бўлганидек, диссертация иши талаба ўқиган тилида, шунингдек кафедра ёки магистратура бўлими тавсиясига мувофиқ чет тилида ҳам ёзилиши мумкин. Чет тилида бажарилган диссертацияга давлат тилида аннотация илова этилади ҳамда дастлабки ва расмий ҳимоялар таржима билан ўтказилади.

Дастлабки ҳимояга қадар талаба диссертация мавзусига доир камидаги 2 та илмий мақола ёки тезисни чоп этириши керак. Унинг илмий раҳбарнинг ёзма фикри, ички ва ташкини тақризчининг тақризига эга бўлиши талаб этилади. Тақризлар белгиланган дастлабки ҳимоя санасидан камидаги 3 кун олдин талабага тақдим этилиши керак. Талаба диссертацияни дастлабки ҳимоя санасига қадар кафедрага босма муқоваланган ҳамда электрон шаклда тақдим этиши лозим.

Дастлабки ҳимоядан ўтган диссертацияларнинг аннотациялари талабанинг Ф.И.Ш. кўрсатилган ҳолда олий таълим муассасасининг расмий сайтида 1 ҳафта муддатда эълон қилинади. Аннотация ҳажми 200 сўздан ошмаслиги лозим.

Дастлабки ҳимоядан ўтмаган, шунингдек узрсиз сабабларга кўра диссертацияларни расмий ҳимояга тақдим этиш муддати ва тартибини бузган талабалар расмий ҳимояга киритилмайди. Агар диссертация расмий ҳимояга кўйилмаган ёки унга қониқарсиз баҳо кўйилган тақдирда **талаба уни кейинги 3 ўкув йили давомида қайта ҳимоя қилиши мумкин.** Ушбу муддат ўтган сўнг диссертацияни қайта ҳимоя қилишга руҳсат берилмайди.

Расмий ҳимоядан ўтган диссертациялар олий таълим муассасасида камидаги 10 йил сақланади.

Расмий ҳимоядан ўтмаган диссертациялар илмий раҳбар иштироқида илмий кенгаш йиғилишида муҳокама этилади. Агар Кенгаш диссертациянинг ҳимоядан ўтмаганлигига илмий раҳбарнинг камчиликлари ёки масъулиятсизлиги оқибатида йўл кўйилган деб қарор қилинган бўлса, ушбу илмий раҳбар диссертацияларга илмий раҳбарлик қилиш хукуқидан 3 йилгача бўлган муддатга маҳрум этилиши мумкин.

Сардор ЖУМАШОВ,
эксперт-юристимиз.

Реклама

"AMIR-AUDIT" МЧЖ
СУДИТОРЛИК ТАШКИЛОТИ
26.03.2008 йилдаги 00642-сон лицензия.
ЎЗР АВИНинг 12.01.2005 йилдаги 991-сон гувоҳномаси.

Ўзбекистон
Республикасидаги
барча ҳўжалик юритувчи
субъектларда аудиторлик
текширувлари ўтказади

Малака сертификатли
аудиторларни ишга қабул
киламиш
Бухгалтерия хисоботи ва баланс тузиш
Тел.: +99890 187-04-68, (+99894) 644-62-23,
296-55-78; факс (8371) 296-52-15

Эълонлар

БЕВОСИТА МУЛОҚОТ

уяли телефондан +99871
стационар телефондан 8371 **200-00-59**

Солиқ солиши ва бухгалтерия
масалалари юзасидан
саволларингизга телефон
орқали жавоб берамиз.

Хизматлар лицензияланган

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР

ADVOKAT ELITE. Судларда вакиллик қилиш. Корхоналар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш*.

Тел.: 281-52-39, (+998 90) 346-16-89.

Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр*.

Тел. (+998 90) 346-16-89.

ХИЗМАТЛАР

Сервис маркази. Принтерлар, ком-

пьютерлар, мониторларни таъмирлаш, картриджларни тўлдириш. Жойига чиқиш билан. Тел. 996-77-87.

Юкларни божонадан ўтказиш, БЮДни расмийлаштириш.

Тел.: 809-26-11, 233-33-26.

Ташкилотлар учун компьютер ва ма- миший техникани хисобдан чиқариш учун ҳужжатларни тайёрлаш.

Тел.: 233-74-95, 233-17-56, 236-76-46.

*Хизматлар лицензияланган.
Товар сертификатланган.

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ХУКУК
СОЛИКЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

ТАССИСЧИ "Norma Hamkor" МЧЖ

Газета 2006 йил 26 декабрда
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигига рўйхатга олindi.
Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРХОД КУРБОНБОЕВ
ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
-100105, Тошкент ш.,
Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1,
Тахририят тел. 283-44-27
Обуна бўлими тел. 200-00-30
E-mail: gazeta@norma.uz,
pogmepress@mail.ru
www.norma.uz
Нашр учун маъсул:
Нодир Алиев

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаи назарига мос келавермайди.
Таҳририят муштарилилар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.
«Норма маслаҳатчи»да ўзлон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, эле-
рон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фоқат «Norma» газеталари бирлашган таҳ-
ририяти МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл кўйилади.

Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида "TOPPRINT" МЧЖ
босмахонасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).
Индекс – 186 Буюртма 735 Адади 2 048. Баҳоси көлишилган нарҳда
Газета 2013 йил 21 январда соат 15.30 да топширилди.
ISSN 2010-5223